

duhovno življenje 1990

JUAN PABLO II INSTO A LA RECONCILIACION EN LA ARGENTINA

Ciudad del Vaticano, 24 de Noviembre de 1989. — En la Argentina —expresó Juan Pablo II— “persisten actitudes que se cierran al diálogo y a la reconciliación como instrumentos para sanear las divisiones y las heridas del pasado y lograr la pacificación nacional”.

Tras elogiar a los obispos argentinos en su visita periódica a la Santa Sede, por “haber levantado su voz contra la decadencia moral del país”, el Papa expresó su convicción de que la “acción pastoral de la Iglesia en la Argentina puede producir frutos de responsabilidad, de justicia, de unión y solidaridad efectiva entre los ciudadanos, y contribuir a la búsqueda del bien común, así como a la superación de las fracturas y divisiones, que frenan los esfuerzos por conseguir un futuro mejor para todos”.

Según el Pontífice, la decadencia moral es un proceso que “refleja una mentalidad relativista que envilece el valor de la verdad y que rechaza la existencia misma de verdades absolutas”.

En su alocución ante 36 obispos argentinos expresó: “Conozco con cuánta solicitud siguen las dificultades que afronta el pueblo argentino como consecuencia de la crisis económica, agravada en el curso del presente año”.

De inmediato, reconoció la generosidad de la comunidad católica con el propósito de “compartir” y solicitó a los obispos que no dejen de exhortar a los fieles a “extender aún más las acciones de la Iglesia en la atención espiritual y asistencia que alivie las necesidades de tantos hermanos.

“No deja de afligir a nuestro corazón la pobreza, a veces extrema, en la que se debaten determinados sectores de la población, como la desocupación, la falta de casas adecuadas, el desequilibrio entre el costo de la vida y los salarios, la desigual distribución de bienes.”

El Papa puntualizó que “a esto se añade la incidencia de ideologías de matriz materialista y hedonista, que niegan toda trascendencia”. Se refirió a la acción pastoral de los laicos, quienes “provistos de una sólida preparación intelectual y un arraigado sentido de Iglesia, trabajan con competencia y discernimiento en el amplísimo campo de la cultura, en las universidades, en los medios literarios y artísticos, y de un modo particular, en los medios de comunicación”.

Finalmente insistió en subrayar la trascendencia de la ciencia teológica y expresó su deseo de “destacar la importancia que tienen los estudios filosófico-teológicos en la formación de los futuros sacerdotes”.

VZHODNO-JAPONSKI ADVENT

Dež, dež.

Še tleska po šipah.

Veter na svirko igra

za dež.

Dež. Dež

še skuša obstati

v vrtežu kaplic na tla.

Ze greš?

Dež. Dež

še knjiži dahlino:

„Cestnik Brezdomec Neba:

O' Dež.“

Dež, dež.

Adventa utežje.

V severnih sapah sneži

na grez.

Vladimir Kos

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIJA

LETO 57

JANUAR 1990

Vse dobre želje in blagoslove v Gospodovem letu 1990

V jutru novega leta, 25. po II. vatikanskem vesoljnem zboru, 45. našega zdomstva, v času zadnjega triletja priprave na 500-letni jubilej začetka pokristjanjenja novega kontinenta, se bo v naših srcih utrnila zaupna prošnja, kakor jo je na začetku Kristusove dobe izrekel apostol Peter: „Gospod, pomnoži nam vero!“ (Lk 17, 5)

Gospod, pomnoži nam vero, da nam bo svetla luč v temi in zmedbi našega časa. V temi krute nevere in mrzle verske brezbriznosti. V nepoznanju vrednot in zanikanju božje postave.

Gospod, pomnoži vero našim otrokom, dekletom in fantom, možem in ženam, bolnikom in zdravim, učenim in preprostim, z eno besedo: vsem, prav vsem.

Gospod, pomnoži nam vero, da bomo v Tebi gledali svojega Stvarnika in Odrešenika, svoj izvor in blaženi cilj. V tvoji Cerkvi skrivnostnega Kristusa, ki nas uči in posvečuje, usmerja in vodi.

Gospod, pomnoži nam vero, kakor si jo pomnoževal v teku zgodovine v apostolih in mučencih, v pričevalcih in v znanih in nepoznatih svetnikih...

Tako bomo srečni in mirni, zvesti vseмогоčnemu Bogu in slovenskemu rodu.

Alajzj Starc

Leto upanja in modrosti

Let Gospodovo 1990 pričanja-
mo pod vtisom pretresov, ki ima-
jo središče v Vzhodni Evropi, a
ki rušijo temelje tudi komuni-
stični oblasti v Sloveniji.

Novo desetletje se nam pred-
stavlja kakor prag nove dobe, ka-
tere obrisi so še nejasni in v ve-
liki meri odvisni od dogodkov in
od odločitev, ki so še pred nami.

Vladar zgodovine nam kaže
svoje moč, ko ruši v prah druž-
bene in politične sisteme, brez
revolucije, brez vojske, pod silno
težo naravnega zakona, ki kon-
čno pomete z vsem, kar je umo-
tvor človeškega napuha. Novim
rodovom daje možnost preroda,
da se ob spominu na težke zablo-
de še nedokončanega obdobja od-
ločijo za boljše smer. Odbira in
ponuja človeštvu vedno nove in
nove možnosti, a prepušča odlo-
čitve ljudem.

Vendar kakor se novo obdobje
ne pričanja z jasno črto med
„prej“ in „potem“, se tudi staro
ne umika brez odpora.

Komunistična partija, notranje
prazna in dekadentna, pod silo
razmer hitro pozablja na svoj in-
ternacionalizem, na razredni boj,
celo na sovraštvo do Cerkve, na
svoje medrevolucijske in porevolu-
cijske zločine ter krivice; zame-
njala bo simbole in ime, sprejela
bo nova pravila politične igre, da

bi le ohranila v svojih rokah niti
oblasti.

Če smo, rod slovenskih begun-
cev, vsa dolga desetletja politične-
ga zdomstva molili za vztrajnost,
za zvestobo Bogu in narodu, za
svobodo Slovenije, za spreobrne-
nje zapeljanih rojakov in tistih,
ki so nas preganjali ter zakrivali
smrt tisočev, se zdi, da bomo to
zadnje obdobje zdomstva, ko se
na obzorju že svetlika zarja svobo-
de, morali prositi sv. Duha za last-
no razumnost in pravo pamet.

Pred skoraj pol stoletja je slo-
venska KP, polna revolucionarne-
ga zagona, „ponujala roko“ kato-
ličanom, da bi jih lažje zgrabila
za vrat. Danes nam razpadajoči o-
stanki iste partije ponujajo roko
na drugačne načine, da bi nas po-
tegnili s seboj v brezno, proti ka-
teremu drse.

Ko so nas hoteli uničiti s silo,
se nismo dali, ko so nas obdajali
z zidom brezbrčnosti, smo živeli
naprej, klevetam smo odgovarjali
z zaupanjem v resnico, ko so ozna-
njali našo smrt, smo samczavest-
no nadaljevali z delom za sloven-
stvo in krščanstvo med nami ter
razmišljali in pisali o skupni slo-
venski prihodnosti.

Zdaj, tik pred koncem, pa so
spremenili taktiko. Čez noč smo
postali zanje zanimivi, bližajo se
nam z laskanjem in darili. Izse-

ljenska matica kot ud zloglasne notranje uprave hoče še v zadnji minuti zrušiti to, kar ji ni bilo mo- goče omajati vseh štirideset let.

Prav je, da se zavedamo mi sa- mi pa tudi dobromisleči oporeč-

niki doma, da je nemoralno, če ta ali ona ustanova, ki še vedno črpa v slovenski republiki sredstva iz blagajne, nadzorovane po totali- tarnem sistemu, ponuja političnim emigrantom, svojcem pobitih in

zatiranih miloščino v obliki štipendij, potovanj, honorarjev, vabil na kongrese, plačanih voženj in javnih časti. Sistem, ki je po svojem bistvu zločinski in nemoralen, ne more dajati časti. Kdor z njim sodeluje, si čast lahko umaže, prejeti je od njega ne more. In darila? Od obljubljenih orkestrrov pa do ponujanih kulturnih turnej, s katerimi, pravijo, da hočejo pokazati „novega duha in dobro voljo“, gre le za slabo prikrito oblike podkupnine, namenjene tistim, katerim so vzeli domovino in imetje ter jim istočasno, na drugih mestih, še vedno jemljejo dobro ime.

Take metode kažejo prezir do naše morale pa tudi do naše razumnosti.

Nismo nespravljalivi, a dokler deluje poslednja celica totalitarizma med našim narodom, dokler ne uživa ljudstvo svobode, do katere ima pravico, dokler trohne neštete žrtve v neznanih grobovih po vsej slovenski zemlji, je vsako sprejemanje uslug od režima izdaja našega prepričanja in naših rajnih. Ko nam bodo pošiljali v znak „novega duha“ svoje orkestre, pomislimo, da bi pomenil ples ob njihovi glasbi, pa četudi ob slovenskih polkah, tepanje nam svetih grobov.

Pa še v eno smer bodo stegovali roke, v upanju, da nas odtrgajo od tega, kar smo. Naše gospodarstvenike in ustanove bodo prosili za denarno pomoč, češ da gre za Slovenijo. Ljudske nabirke za ra-

zne plemenite namene naj bi pomagale, da se mi v emigraciji „iznebimo svoje zgodovinske krivde“, kakor je že napisal nekdo v domovini. Tudi to je žalitev zdrave pameti. Vsaka pomoč enemu delu totalitarnega proračuna je pomoč nemoralni vladi v celoti. Dolžni smo pomoč Sloveniji, a šele takrat, kadar bo ta pomoč krepila slovensko svobodo, ne pa sistema, ki črpa iz našega naroda življenjsko silo že skoraj pol stoletja. Pomoč rakastim celicam pomeni škodo vsemu organizmu.

Nosilci nelegitimne oblasti so. Naj najprej vrnejo narodu svobodo, svojim žrtvam čast, in oškodovanim, kar so jim dolžni, naj razpuste organizme, ki služijo totalitarizmu, pa se bo vrnila v slovensko občestvo sloga in bomo lahko z mirno vestjo izmenjavali čez morje svoje svoje kulturne in tvarne dobrine.

Medtem pa teče politični čas z izredno naglico in to predvsem v Evropi.

Kar je danes omajana zgradba, bo morda že jutri kup ruševin. Tudi na to moramo biti pripravljeni.

Tsti hip namreč, ko bo sedanja politična in državna struktura v domovini razpadla, bo nastopil čas, da priskočimo našim rojakom na pomoč z vsem, kar premoremo kot posamezniki in kot skupnost. To bo čas, ko si bomo svobodno segli v roke in spoštljivo skupaj pokopali naše rajne.

Marko Kremžar

O TISTIH UČENJAKIH-TRGOVCIH Z VZHODA

Naj jim zapojem v čast, ker so res odšli
za Zvezdo čez neobljudeno puščavo,
Kralja išoč za ljudstvo pravičnosti,
vedoč, da naposled pot so našli pravo.

Naj jim zapojem v čast, ker so res bili
iz Vzhoda Arabcev, Perzijcev, Iraka...
Kakor nekoč, politikom tih izziv
in vsem, ki lasté si slavo učenjaka.

Dragi Matej je zvedel o teh stvareh;
v svetlobi Zvezde staro sled Zaveze
v pesku razbral je, srečen z Lučjo v očeh;
ostalo so skrile noč in Vzhoda zveze...

Dobro o tem je peti v božični čas,
ki leto za letom vpraša zgodovino:
Ali je res? Je Matere božje čast
na veke deviška? Mati z božjim Sinom?

D bro o tem je peti s presrečnim „Da!“
Odkar se je Zvezda z vzhoda razodela,
svet ni več isti; skoraj se lesketa
v skrivnostni navzočnosti Emanuela.

Vladimir Kos

BELTEHEMSKI GOST

Nekoč sem tudi jaz iz Galileje
odšel na trdo, dolgo, prašno pot,
ki gor in dol in gor in v ključih pelje
in vzdolž prestolnic v betlehemski kot.

In spotoma sta sneg in sen mladosti
zbežala prav v megleni vrh daljav;
ljudje z darovi šli so v svojih poslih
drugam, vezi uvele v šop so trav.

Kako otožen Božič! sem si rekel,
odgrnil vhod v votlino onkraj koč.
Še zdaj sem — tu; nikamor me ne
vleče;
od Jezuška več nočem iti proč.

Tako lepó je, da o tem prepevam!
Marija včasih z delom obstoji.
In Jožef brunda. Pes ovčar pa zeha
živali ne razumejo ljudi...

Vladimir Kos

Spoštljiv odnos do stvarstva

Prihodnji svetovni dan miru, ki ga po tradiciji praznujemo prvi dan novega leta, bo v znamenju skrbi za zdravo, čisto in čimbolj ohranjeno človekovo naravno okolje. Takšnemu okolju je namenil svojo misel tudi papež Janez Pavel II., ko se je odločil za geslo dneva. Papeževe besede Mir z Bogom stvarnikom, mir z vsem stvarstvom pomenijo, kako veliko vlogo igra pri človekovi skrbi za čistejšo okolje, kot ga sedaj uživamo, medsebojna pomoč in tudi mednarodno prizadevanje, zlasti pa še človekov notranji mir, ki izžareva navzven. Če bo v človekovi duši mir in red, bo ta tudi odseval v stvarstvu, božjem daru in človekovem trudu.

Mir med narodi danes še posebej pomaga krepiti človekov spoštljiv odnos do lastnega in tujega okolja, do takšne narave, ki življenje ohranja, ne pa uničuje in zastruplja. Žal je ta narava že močno prizadeta. „Voda, ozračje, zemlja sama trpijo zaradi posledic neodgovornega izkoriščanja naravnih virov.“ Takšno izkoriščevalsko vedenje do zemlje in njenih dobrin razkriva, kakšno pojmovanje imajo ljudje in narodi o življenju, mednarodnih in skupinskih odnosih in svetu samem. „Sedanje stanje, ki zadeva vse dele sveta, pomeni v bistvu naravno krizo.“

Geslo prihodnjega svetovnega dneva miru nas torej vabi, da na sedanjo ekološko krizo gledamo zlasti z nramnega vidika. Zavedati se moramo, da je Bog, stvarnik vsega, vdihnil v naravo svoj zakon, svoj red, ki ga je treba tudi spoštovati. Ljudje nikakor nismo popolni gospodarji, ki bi te božje dobrine lahko uživali, kot se nam zljubi. Bog jih je človeku zaupal, da bi jih pametno uporabljal zase, pri tem pa ne pozabljal na prihodnje rodove. „Zemlja in vse, kar ta vsebuje, je skupna dediščina vsega človeštva.“ To bi morale upoštevati posamezne države in mednarodna skupnost, namesto da izkoriščajo to zemljo in njene dobrine za dobičkanosne posle, dokazujejo svojo moč in ravnaio sebično. Spoštovanje in odgovornost nas vseh za zaupano stvarstvo se mora kazati v določnih dejanjih — pri osebnih in skupnih odločitvah.

Novo leto 1950 v celici št. 134

Božični prazniki so za nami. Za mnoge so ostali delovni dan kot vsi drugi. Zanje se Kristus ni rodil.

Bližalo se je novo leto. Štef je hotel priliti še kapljico pelina v moje življenje. Kot po navadi je stopil v mojo celico, se ozrl po policah in nedolžno vprašal:

„Ali nimate paketa? Ali še niste dobili paketa?“

Dobro je vedel, da nimam nobenega stika z domom. Že dalj časa mi niso dali dopisnice, da bi pisal domov. Tudi paketov mi niso smeli pošiljati od doma. In to vse po njegovem naročilu. Zdaj pa nedolžno vpraša, ali nimam paketa!

Nekaj časa sva se molče gleda-

la in vsak svoje mislila. Morda me je imel za naivneža in si je predstavljal, da res ne vem, kako se vrtijo kolesa v KPD. Želel je postati dobrotnik v mojih očeh. Bolj verjetno pa je, da je bil tudi v njem sadizem in se je hotel z mano poigrati prav za novoletne praznike.

„Kako naj dobim paket, če ne smem pisati domov?“ sem mu rekel.

„Ali niste dobili dopisnice? Danes vam jo prinesejo. Pišite domov, naj vam pošljejo perilo in paket.“

Verjetno je opazil umazano srajco, ki je bila na meni že več kot dva meseca, ne da bi se preoblekel. Morda je zadah po umazaniji prišel do njegovega občutljivega nosu. Dejstvo je, da mi je Japonček kmalu nato prinesel dopisnico, na kateri sem sporočil domov, da mi smejo poslati perilo in jestvine.

Z veseljem in poln upanja sem pričakoval novo leto. Čisto perilo in priboljšek za želodec človeka poživijo. Vendar sem nekoliko podvomil. Kaj pa če niso pravočasno oddali dopisnice? Pregled, cenzura itd. Tudi na pošti imajo polno dela te dni. Lahko se zgodi, da bodo domači prejeli dopisnico šele po praznikih.

Nekateri so prejeli paket že pred novim letom. Paznik je klical. S hitrimi koraki so odhajali jetniki

v dežurno sobo, kjer jim je Povž pretresel pošiljke v njihove škatle.

Zaman sem čakal, da pokliče mene. Tolažil sem se s 15. januarjem.

Prišlo je novo leto. Radiator v celici je bil gorak. Zakurili so. V celici je bilo prijetno toplo. Z jutranjo „kavo“ smo dobili lep hlebeček kruha iz enotne moke. Ostale dni je bil iz koruzne, trd, suh in vendar okusen. Tudi temu hlebčku sem skoval nekaj verzov:

NAŠ HLEBČEK

Mali hlebeček, hlebeček zlati,
dragocen si mi tako,
kot bi mesila te mati
s svojo žuljavo roko.

Zlat si, iz koruzne moke,
mesil te je tukaj pek,
a ko vzamem te v roke,
zbujaš vedno slast in tek.

Majhen si, le dvajset dekov
je odmeril ekonom
za vsakdanji kruh človekov
vsem, ki pridejo v ta dom.

Čakajo te vsi jetniki
željno, strastno dan in noč
kakor starčki in bolniki
na opero in pomoč.

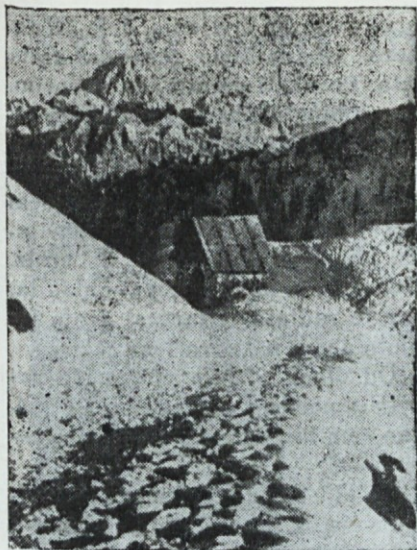
Hišnik zjutraj te prinese
in deli od vrat do vrat,
kakor mati, ki natrese
zrna piškam sredi trat.

Bodi hlebeček nam ob zori
blagoslovljen kot zaklad

in kot Kristus tam na gori
ti nasiti ves naš glad.

Čez dan sem slonel na radiatorju in premišljeval o dogodkih preteklega leta. Spomnil sem se na prvo dolgo zaslíšanje, ki je sprožilo plaz prečutih noči. Zdelo se mi je skoraj nemogoče, da je za mano že eno leto zapora. Dvanajst mesecev! In še nisem stopil iz teh zidov! Niti eno uro nisem bil na svežem zraku, na tako imenovanem „sprehodu“. Koliko knjig bi mogel prebrati v 365 dneh! Ali bo vse to izgubljen čas? In končno niti ne vem, kako je z mojo obsodbo. Večna negotovost!

Nenadoma me je nekaj zaskalelo v zapestju. Mislil sem, da sem se opekel, toda radiator ni bil tako vroč. Odmaknil sem roko in zagledal na radiatorju živalico, ki me je sicer obiskovala v nočnih urah, podnevi pa je ostala skrita. Spoznal sem stenico. Suha je bila. Skoraj prozorna. Varno se je umaknila v zidno špranjo. S slamico sem jo zbezal iz skrivališča. Zbegana je bila. Veliko sem slišal o tej živalici. Mnogim je žrla kri in živce. Jetniki smo se je bali. Bila je zelo zahrbtna. Kjer so imeli postelje, so se skušali zavarovati z vođo. Posteljne noge so postavili v pločevinaste škatlice, ki so bile napolnjene z vođo. Kljub vsej previdnosti in obrambi je ponoči zaskalelo na nogi. Odkod pride? Vsem je bla velika uganka. Nekdo je cdkril prebrisanost in zvitost stenice. Če ne more do žrtve, zle-

ze na strop in se spusti na človeka. Nato srka in pije, dokler ne postane rdeča in nabrekla.

Človek mora vse poskusiti: uši, bolhe in stenice. Za jetnika so prava počeka, ki je poleg vsega dana za navrhek.

Prve dni po novem letu je jetniški knjižničar Pirnik delil knjige po celicah. Paznik je odprl tudi mojo celico. Pirnik se je prijazno nasmehnil in mi pomolil dve knjigi. Cankarjeve črtice z naslovom „Iv. Cankar glasnik naših dni“ in roman Nekrasova „Stalin-grad“. Gotovo je vedel, da še nimam pravice do knjig. Usmilil se me je, ker je tudi sam okusil lakoto in žejo po knjigah.

Z veseljem sem pograbil knjigi in začel prebirati Cankarja. Bral sem s svinčnikom v roki. Najbolj

me je prevzela črtica „Očiščenje in pomlajenje“. Večkrat sem jo prebral in končno sem si prepisal odstavke, ki so mi ostali kot dragocen spomin na tiste dni:

„...Kadar preboli človek težko bolezen, kadar se vzdrami iz silne preizkušnje, iz temne blodnje, takrat ni več tisti, ki je bil poprej. Oni prejšnji, ki je živel pred boleznijo, mu je čisto drug človek, mu je skoraj tujec. Prerojenemu, iz trpljenja, iz groznic in blodenj vzdramljenemu se zdi, da je vse njegovo prejšnje bitje in nehanje nekje v daljnji daljavi za njim, da je vmes celo dolgo, veliko in strašno življenje. Čuti pa obenem, da ni bila brezkoristna ta preizkušnja z vsemi njenimi brezmejnimi grozotami, da je bila preizkušnja potrebna, da so oči njegove duše ugledale zarjo novega, poglobljenega spoznanja. Najprej spoznanja zmot in grehov preteklosti, nato spoznanja poti, ki vodi iz jutra v dan, iz sedanjosti v bodočnost...“

„...ni predrznost, če pravim, da je in ostane resnično, kar sem bil nekoč zapisal: Nobena solza ni potečena zastonj! in še dalje:

Svetlejšje iz noči zasije dan
življenje mlado vre iz starih ran
in iz trohnobe se rodi vstajenje“

Zdelo se mi je, da Cankar govori prav meni. Dolgo sem razmišljal o teh besedah.

Črtica „Za križem“ pa mi je postala prava meditacija, ki me je napolnila z novim upanjem, tolažbo in vedrino. Izpisal sem si be-

sede, ki jih še sedaj hranim na lističu: ... „Preko gore trpljenja drži cesta v večno radost, preko gore smrti drži cesta v življenje... Ne kapljica plemenite krvi, iz čistega srca izlite, ni kanila brez koristi. Korak, pod križem trepetajoč, je namerjen veselju naproti.

Pride ura, ko bodo pogledale proti nebu zakrvavele oči, ko bo vzkliknilo srce od prevelike bolesti: Elohi, Elohi, lama sabaktani!

Takrat se bo dopolnil čas in duri se bodo odprle!“...

Pred menoj je bila še vedno gora smrti. V sebi pa sem čutil dovolj energije in mladostnega zanaša, da jo preplezam in stopim na cesto, ki vodi v življenje. V hipu so se mi zazdeli vsi ti dnevi umik od sveta v puščavo preizkušenj, lakote, pokore in trpljenja, da se

pripravim na življenje, delo in napore, ki jih bodo prinesla zrela leta. Počakati moram, da dozorim, da se dopolni čas in se duri odpro.

Cankar, ki se je skoraj pritiho-tapil v mojo celico, je postal nekako dopolnilo drevirja. Imel sem nekaj duhovne hrane, da sem lažje pozabljal na lakoto in mraz. Celica se je namreč zopet ohladila, ker je radiator izžareval svojo toploto samo na novo leto.

Od doma ni bilo glasu. Ne paketa s perilom ne jestvin. Prepričan sem bil, da je dopisnica romala v koš.

Začel sem šteti dneve. Iz praznih listov, ki mi jih je prinesel Japonček, sem si napravil kalendarček. Napisal sem dneve, označil nedelje in važnejše godove, med beležke pa zanimivejše dogodke tistih dni. **Jožko Kragelj**

REHABILITIRALI MINDSZENTYJA

Predstavniki za tisk madžarske vlade Zsolt Banjok je na tiskovni konferenci v Budimpešti povedal, da je madžarska vlada rehabilitirala pokojnega kardinala Jozsefa Mindszentyja. V sedanjem družbenem ozračju je bil ta korak pričakovan. Madžarska sredstva javnega obveščanja so opozarjala na sumljivo okoliščine, v katerih je bil sojen in obsojen ta cerkveni dostojanstvenik. 22. februarja letos (1989) so ustanovili posebno komisijo, ki je pregledala vse zrežirane sodne procese od leta 1945 do

1962. Sodni proces proti kardinalu Mindszentyju se je začel 3. februarja 1949 v Budimpešti. Očitali so mu „veleizdajo, vohunjenje, ogrožanje državne varnosti, devizni prekršek“. 9. februarja 1949 so ga obsodili na do smrtno ječo. Leta 1955 so mu oblasti kazni spremenile v izgnanstvo. Osvobodili so ga 30. oktobra 1956 madžarski vstajniki. Potem, ko so sovjetske enote v krvi zadušile to vstajo, se je kardinal zatekel na ameriško veleposlaništvo v Budimpešti. Leta 1971 je na željo apostolskega sedeža zapustil Madžarsko. Umrli je v Avstriji, kjer je tudi pokopan.

Križa teža in plačilo

**ob 30. obletnici smrti
škofa Gregorija Rožmana**

Celo Rožmanu nenaklonjeni časnikar je lani v ljubljanskem Tretjem dnevu napisal, da moramo biti hvaležni Novi reviji, ki je

dala škofu Leniču možnost, da je opisal svoje videnje na škofa Rožmana. Mislim, da je moja dolžnost, da se ga spomnim tudi ob 30. obletnici smrti († 16. novembra 1959 v Clevelandu) in povem resnico o njem vsem tistim, ki so ga prav ocenjevali v življenju, kakor tudi onim, ki so ga zaradi njegovega medvojnega obnašanja, zaradi nepoznanja naših razmer obsojali in temu velikemu narodnjaku iz Koroške nadeli celo ime „izdajalec“. Rad bi napisal nekaj spominov.

Ko smo bili mladi študentje v zavodu sv. Stanislava v Šentvidu, smo na raznih kongregacijskih zborovanjih že srečali tega velikega prijatelja mladih. Njegova beseda je vedno vžigala, nas dvigala k višjim ciljem. Bil je res govornik. Ko je bil imenovan za škofa pomočnika nadškofu Jegliču, je zavladelo splošno veselje. Kot duhovni voditelj Orla je že takrat bil znan daleč po Sloveniji. Vedeli smo tudi, da se je zaradi dejavne vloge pri plebiscitu moral umakniti iz Koroške na „sončno stran Alp“ in smo ga zato še bolj spoštovali. Osemdesetletni Jeglič je prosil Rim za pomočnika in vem, da je napisal: „Dajte mi Rožmana ali nobenega!“ Vsa tišča ugibanja, kako je bil Rožman eksponent takratne vladajoče SLS, so brez podlage. Nikdar ni bil in ni hotel biti politik. Bil je predvsem dušni pastir, iskan govor-

nik, skrben voditelj duhovnih vaj za mlade.

Kako težko je sprejel škofovsko službo. Zato si je izbral geslo: „Križa teža in plačilo“. Iz njegovega kratkega dnevnika — ostal je nekje zaplenjen — se vidi, kako mu je takratni stolni dekan Nadrah na konferenci dekanov čestital in mu tudi jasno povedal: „Sedanji škof (Jeglič) je škof spoznavalec, njegov naslednik pa bo škof mučenec.“ Rožman je k temu pripisal: „Ali je bil Nadrah prerok? Vse je mogoče, zakaj revolucije niso izključene!“ Še bolj je čutil „težo križa“, ko je 1. avgusta 1930 iz rok „izkušnega mornarja Jegliča“ prevzel veslo ljubljanske škofije. To je posebno lepo opisal v dnevniku.

Rožman nikdar ni bil velika voditeljska osebnost, najmanj pa v politiki. Prvo desetletje njegovega škofovanja je pač potekalo v tedanjih razmerah. Ob šestojanuarskem režimu kralja Aleksandra je zelo trpel zaradi razpusta Orlov in drugih težav. Zato se je ves posvetil drugim cerkvenim organizacijam, posebno nastajajoči Katoliški akciji, iz katere je hotel vzgojiti dobre in delavne kristjane. Veliko so pisali o takratnih sporih med mladimi in stariimi, med to in ono organizacijo. Rožman je hotel imeti razumevanje za vse, ki so pokazali idealizem. Razumljivo je, da je bil vedno pod nekakim pritiskom zdaj z ene zdaj z druge strani.

Ko je Hitler razpel svoje mega-

lomanske peruti čez Evropo, je Rožman neprestano govoril o nevarnosti s severa. Očitali so mu, da je črnogled. On pa je rad ponavljal: „Boste že videli, vi jih ne poznate.“

Prišla je vojna, Slovenija je bila razkosana. Začelo se je trpljenje, ki ga najbrž nihče med nami ni tako občutil kakor škof. Kakšne krivice so mu delali po vojni, ko so ga hoteli očrniti, da je pripravljaj okupacijo! Lahko bi rekel le, da je nekako onemel ob tej strahoti, in ko so začeli prihajati begunci iz Gorenjske in Štajerske, je bila njegova edina skrb pomagati tem ljudem. Zato se je tudi ponižal in po štirinajstih dneh popolne izolacije vzpostavil stik z Italijani predvsem zato, da bi prosil, naj beguncev ne vračajo Nemcem.

Vem, da bi vsi radi odgovor, zakaj se Rožman ni hotel ogreti za Osvobodilno fronto. Mirno lahko trdim, da Rožman niti trenutek ni pokazal navdušenja ne za nemškega ne za italijanskega okupatorja. Italijani so mu bili le „manjše zlo“. Glavni vzrok, da se ni mogel navdušiti za OF, je bilo trdno prepričanje, da se je za komunistično partijo, ki je bila tedaj globoko stalinistična, ponudila enkratna možnost, da pod krinko osvoboditve naroda, za kar bo zlahka pridobila toliko zavednih Slovencev, izvede stalinistično revolucijo. Zgodovina je že spregovorila in to potrdila. Eden glavnih razlogov, da je bil Rožman proti osvobodilni fronti, je bilo

njegovo trdno prepričanje, da se je treba na odpor proti okupatorju pač pripravljati, a ne začeti prehitro, ker bo to neke vrste samomor Slovencev. Premalo nas je, čuvajmo življenja za prihodnost, ne dajmo se pobijati in brez potrebe uničevati toliko mladih življenj. Zato ni čudno, da je nekoč v ljubljanski stolnici zaklical: „Zapomnite si, brezbožni komunizem je največja nesreča za slovenski narod. Morda sem si s tem nakopal smrtno obsodbo, a dolžan sem vam bil to kot škof povedati!“ Mislim, da bi danes to izjavo potrdil tudi marsikdo, ki jo je takrat sprejemal z veliko zadržanostjo.

Da je Rožman odšel v tujino in

se umaknil od svoje črede, lahko mirno potrdim, da to ni bila njegova volja in je vsekakor hotel ostati oziroma se vrniti že iz Celovca. Kasneje je sam uvidel, da je bila to le najbrž božja previdnost. Razumemo ga lahko, da je zunaj najprej ogromno pretrpel, posebno ob vračanju domobrancev in vesteh, ki so prihajale iz kočevskih in drugih jam. Potem vemo, da je postal dušni pastir vseh zdomcev in izseljencev. Do smrti ga Rim ni odvezal službe ljubljanskega škofa. S svojim semeniščem v Argentini je dal Cerkvi blizu 70 duhovnikov. Nato se mu je izpolnila tista želja, ki jo je izrazil že v tujini: „Naj umrjem zaničevan in zasramovan, naj bo moj grob brez vsake časti, samo da bi božje kraljestvo med našim narodom ne trpelo škode.“ Vsega tega je bil deležen, tudi njegov preprosti grob na lemontskem pokopališču je res tako skromen. Na nizkem kamnu je napis: Prezvzišeni gospod dr. Gregorij Rožman, škof ljubljanski, rojen 9. marca 1883, umrl v Clevelandu 16. novembra 1959. Ta grob pa postaja vedno bolj „častitljiv“ po sveto-pisemski napovedi in vedno častitljivejša vstaja pred nami tudi podoba tega škofa, nekrvavega mučenca. Molimo zanj, da se mu „teža križa“ čimprej spremeni v „plačilo“. Tudi na skromnem spomeniku so vklesane besede: „Križa teža in plačilo!“

Stanislav Lenič

(Družina, 12. 11. 89, Ljubljana)

Verujem v Boga

Mnogi ljudje, ki živijo z menoj, o Bogu ne razmišljajo, ali pa le zelo poredko. Druga vprašanja so zanje pomembnejša in nujnejša, na primer: kako najti svoje mesto v našem svetu dela. Delo zagotavlja sredstva za življenje, pa za mnogo koristnih in lepih stvari, ki jih ponuja trgovina, ne nazadnje tudi za blagodejno porabo prostega časa. Zdravje je za večino najpomembnejše. Za mnoge je pomembna zanesljiva zakonska zveza, izpolnjeno družinsko življenje, krog prijateljev. Ker je majhen življenjski prostor posameznika odvisen od mnogih večjih življenjskih prepletov, si mnogi prizadevajo za dobro politiko: za socialno pravičnost, za notranjo in zunanjo varnost, za zdravo okolje, za prihodnost otrok. Ker — vsaj na prvi pogled — ni jasno, če ima vse to kakšno zvezo z Bogom in kakšna naj bi bila njegova vloga pri vsem tem, je Bog danes za mnoge nepomemben.

Tudi meni bi se verjetno ne godilo drugače, če ne bi bil srečal ljudi, ki verujejo v Boga. Njihovo pričevanje je v meni budilo vprašanja in hrepenenja, o katerih se ne pogovarjamo v običajnih pogovorih. Odkril sem, da mojemu srcu ni dovolj, da kratko

in malo le živimo iz dneva v dan in iz leta v leto bolj ali manj srečno ali nesrečno. V svojem hrepenenju po življenju in sreči sem se začel izročati Bogu, o katerem so mi pripovedovali. Ko sem to storil, sem v sebi začutil moč in upanje, ki ju v življenju brez Boga nisem poznal. Ko sem z drugimi slavil Boga, je postalo naše življenje svetlo in pestro, česar pred tem ne bi mogel trditi. Spoznal sem, da so vsi ljudje vedno in povsod povezani z Bogom. „V njem živimo, se gibljemo in smo“ (Apd 17, 28). Postal sem pozoren na to, da Bog tudi v meni čaka name — predvsem v mojem hrepenenju, ki pri ničemer in ni komer ne najde svojega dokončnega miru. Da pridemo do Boga, moram priti tudi do sebe. In če pridem k Bogu, pridem tudi k sebi.

Spoznal sem tudi, da marsikdaj ni miru in radosti, dobrote in bratstva zato, ker ne verujemo v Boga. Ne verovati v Boga ne pomeni le tajiti ga. Pomeni tudi, da mu ne zaupaš, da ga preprosto pozabiš, da se brez njega ugnezdiš v tem svetu, da ne iščeš njegove pomoči. Priznati moram, da ne verujem vedno v Boga. Če kljub temu priznavam, da verujem vanj, je to mnogo več kot samo pritrditev nekaterim stavkom.

S tem priznavam:

— Bog mi je postal zelo po-

Iz knjižice: Dieter Emeis, Naša vera (Kratka razlaga veroizpovedi, Katehetski center, Ljubljana 1989).

memben in mi mora postajati vedno pomembnejši;

— zanesem se na njegovo dajočo in pomagajočo bližino in vedno znova se mu hočem izročati — v življenju in smrti;

— v radosti in trpljenju, v strahu in upanju se zatekam k njemu, da se mu zahvalim, mu potolim in ga prosim; željo po tem čutim zlasti tedaj, ko sebe ne razumem več prav ali se ne morem sprejeti;

— svoje življenje bi rad živel pred njim in z njim, četudi me marsikaj odvrča od tega.

Ljudje živimo v nevarnosti, da nam kaj drugega postane naš „pravi in živi Bog“. Lahko nas povsem prevzamejo stvari, ki jih imamo ali trošimo. Pripravljeni

smo žrtvovati vse, celo ljudi, da bi se povzpeli čim višje. Za svojo varnost skušamo skrbeti sami in vso tolažbo iščemo le pri ljudeh. Če hočemo skrbeti sami in vso tolažbo iščemo le pri ljudeh. Če hočemo potešiti svoje hrepenenje po življenju z reči, kariero, svojimi sposobnostmi ali ljubeznijo drugih ljudi, je to precenjevanje.

Tudi o Bogu lahko napačno razmišljamo. Bolje je, da ne verujemo v nobenega Boga kakor pa v Boga, v čigar imenu zatirajo ljudi ali se vojskujejo. Saj ne spoznavamo šele v našem času, da je lahko religija v službi zgrešenih človeških interesov. Zato ne zadošča, če priznavam: „Verujem v Boga.“ Šele celotna veroizpoved pove, kdo je za nas živi in pravi Bog.

Čut za greh

Tudi tisti, ki ne verujejo, so odgovorni za greh.

„Delo postave je zapisano v njih srcih, to izpričuje obenem njih vest,“ zatrjuje sv. Pavel (Rimlj 2, 15). Vsak človek more spoznati v sebi moralni red in tudi čuti, da je dolžan delovati po tem redu. Vsak je odgovoren za svoja dejanja, v kolikor je mogel spoznati naravni zakon, ki se teh njegovih dejanj tiče. Božja modrost in volja sta ustvarjena bitja ustvarili tako, da ljudje vseh časov morejo

spoznati naravni zakon in se po vesti po njem ravhati.

Kadar se človek prostovoljno zoperstavi temu redu, stori greh in njegova osebna vest mu to takoj javi. Kadar pa ljudje delamo v skladu z naravnim redom, izvršujemo božjo voljo in smo krepstni.

Greh je nekaj tako mogočnega in strašnega, da ga je mogel samo Bog po svojem Sinu premagati. Samo z Jezusovo smrtjo in vstajenjem je Bog človeka odrešil od greha in njegovih posledic.

Sv. Pavel vidi posebno hudobijo greha v tem, ker z njim človek

Bogu odreka dolžno čast, noče z Bogom živeti in sprejeti od Njega zveličanje. Z grehom človek zavrača tudi milost in ljubezen, ki nam jo Kristus (Rimlj 1, 18-32) daje po sv. Duhu.

Čut za greh pomeni, da hočemo spoznati in priznati naravni moralni zakon, pravo naravo greha in njegove zle posledice za naše tuzemsko in onstransko življenje.

Dandanes je pravi čut za greh pri mnogih izginil, pri mnogih pa se zmanjšal. Pesnik Oton Župančič se takole izrazi: „Ljubica, kaj je greh? Jaz ga ne poznam.“

Do otopenosti čuta za greh pride postopoma, po nemarnosti in brezbriznosti, vse to pa zavestno ali nehote. Nekatere sodobne „znanstvene“ teorije pa greh odpravijo tako, da sploh pojma greha nočejo priznati in ga taki po-

borniki razuma kaj hitro nerazumsko zanikajo.

Začne se z opuščanjem življenja po veri, kar pomeni koncu koncev življenjsko brezboštvo. Potem se seveda mora tako življenje opravičiti tudi v mišljenju. Najprej je zagovor, da tudi drugi tako delajo in živijo. Družbena grešnost ali „socializacija grešnosti“ je razlog, da tudi osebno lahko grešim.

Za sodobne mislece pa obstajajo še takoimenovani znanstveni razlogi. V grehu vidijo samo prekršitev nekega zakona in pravila in ne predvsem kršitve osebnih odnosov z Bogom (juridizem). Drugi pojmujejo greh kot del zgodovinskega ali splošnega zla, katerega se ni mogoče obraniti (fatalizem); pa še drugi, ki pojmujejo greh kot izraz boleznega čuta krivde, zbegane vesti, napačne telesne rasti (egocentrizem). Dušeslovci pa razdrobijo človekovo osebnost na toliko delcev, da potem lahko zanikajo, da bi bil človek kot celota kaj kriv (psihologizem).

Po grehu hoče biti človek neodvisen od Boga. Zgodovina pa priča, posebej zadnje stoletje, da s tem teži k uničenju samega sebe, se zapira v osamljenost, praznino (nihilizem) in splošno nesrečo.

Gojiti pravilen čut za greh pomeni, da hočemo ostati Bogu otroci in pripravljati srečo sebi, družini, družbi, narodu, svetu.

Prirejeno po dr. Štefanu Steinerju

Bogoslužna znamenja pri sveti maši

ZVONJENJE

Že od davnih časov so zvonovi v krščanskih cerkvah zelo priljubljeni in je zanje zbrati denar kaj lahko, saj včasih ljudje kar tekmujejo pri darovanju zanje, ko za druge, morda bolj potrebne reči ne odprejo tako radi denarnic.

Če je cerkveni stolp vidno znamenje župnije, so zvonovi njeno slišno znamenje. Je pa v zvonjenju res nekaj lepega in povzdigujočega, če so zvonovi ubrani in ravnajo z njimi živi ljudje, ne mrtva električna moč, ki zvonove zaniha v enakomernem nihanju, človek pa potegne za vrv zdaj močnejše zdaj slabije in s tem zvonovom vdihne več življenja in večjo razgibanost.

Zvon poje, tudi če je en sam, večglasno. Prevladuje seveda en ton kot nosilni, osnovni ton, poleg njega pa zvon daje še polno stranskih tonov, tako imenovanih alikvotnih tonov, ki se z osnovnim tako lepo zlagajo, da še ta postane ob njih polnejši, bolj nasičen; včasih je skoraj težko določiti, kateri pravzaprav prevladuje.

Zvonjenje človeka ne samo opomni, da je nedelja in je čas, da se odpravimo v cerkev, ampak zvonovi nas pri tem zbudijo iz vsakdanjosti, nas dvignejo, nas navdajo s prazničnim razpoloženjem, zlasti če spretna roka pri-

trkovalca zna iz zvonov zvabiti nešteto različic, da pojejo zvonovi zdaj poskočno in veselo, zdaj resno in počasi, pa zopet kakor v žalobni koračnici. Kako zvonovi pojejo, je nekoliko odvisno od zvonarja ali pritrkovalca, še bolj pa od našega razpoloženja: zvonovi pozvanjajo predvsem tako, kakor jih slišimo: z veselim ali bolečim srcem.

Kar so zvonovi za širšo okolico, to je mašni zvonček za cerkev samo. Najprej se oglasi, ko mašnik stopi k oltarju, da verno ljudstvo dvigne s sedežev in napolni s pričakovanjem, kajti čeprav smo že stokrat doživeli mašo, nam je vendar vsako nedeljo nekako nova, saj je kakor nekakšna nova spodbuda za naše utrujeno srce.

Nekoč se je zvonček pri maši velikokrat oglašal: pri darovanju je ljudi opomnil na drugi glavni del svete maše; zapel je pri Svet, svet, svet, da se je človeškim glasovom pridružilo še veselo zvončkljanje; opozarjal je na to, da se Gospod bliža in prihaja med nas pri spremenjenju; potem nas je še opozoril na bližino obhajila in na Gospod nisem vreden.

Danes je zvončkljanja pri maši manj. Večinoma se zvonček oglašuje samo ob vstopu in pri povzdigovanju. Ob skrivnosti Kristusovega telesa in krvi se njegov droben glasek kakor srebrna pesem razleti v tišino cerkve in nas

Kako prav živeti?

KAKO PRITI DO ZRELE VESTI?

Če ima vest osrednji pomen v нравnem življenju, je ena prvih nalog skrbeti za čim bolj zdravo, razvito, zrelo in polno vest. Kakor pri drugih zmožnostih si je treba tudi pri vesti prizadevati za njeno vzgojo, izobrazbo in razvoj.

Eden prvih dejavnikov za vzgojo vesti je osebnostno življenjsko okolje, v katerem človek doživlja moralne vrednote in prizadevanje za njihovo uresničenje. Več kot teoretični pouk pomaga srečavanje z osebami, ki so same etično močne in zrele in se iz lastnega prepričanja svobodno odločajo za dobro in s tem pričajo o bogastvu, lepoti in vrednosti нравnega življenja. Kjer človek v občestvu doživlja нравne vrednote, dobroto in ljubezen, dobi najboljšo podlago za življenje. Harmonična zakonska skupnost, zdravo družinsko življenje in lepo ter močno krščansko občestvo, prija-

teljska povezanost v malih skupinah so v tem oziru največjega pomena.

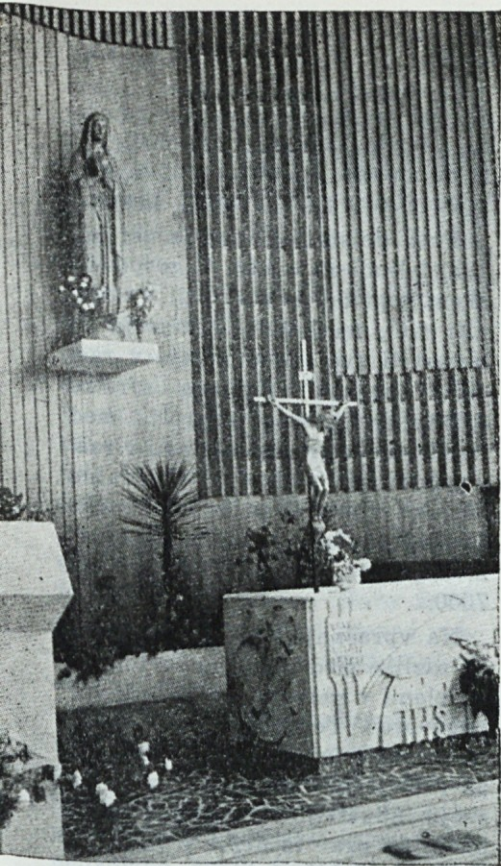
Ker skuša danes toliko različnih mnenj vplivati na vest in na človekovo нравno prepričanje, je treba imeti samostojno in kritično stališče do teh vplivov. Kder se prepusti danes temu, jutri drugemu toku in neprestano menjava svoje nazore in se obrača po vetru javnega mnenja, se v moralnem prepihu kaj lahko prehladi.

Ker pa človek nima enostavno sam iz sebe нравnih norm, po katerih naj se v vesti odloča, se mora dati poučiti. Pri tem pa je vse odvisno od tega, odkod črpa svoje нравne informacije, katere avtoritete priznava in jim zaupa. Danes se ponuja veliko učiteljev za življenje in vsak trdi, da so njegove smernice najboljše pomoč in najvarnejša pot. Za kristjana je prva in zadnja avtoriteta za нравno življenje Bog in njegovo razodetje. Zaupa tistim, ki razlagajo resničnost kot izraz božje volje. Ne samo božja beseda v Svetem pismu, temveč tudi Cerkve kot učiteljica resnice in kot občestvo vernih je za kristjana vir, iz katerega črpa orientacijo za odločanje v svoji vesti.

Velikega pomen za zorenje vesti je, da se človek ne zapre sam vase, da ne ostane v monologu s samim seboj, ampak da je odprt

navda s skrivnostjo, ki je ne more izraziti nobena beseda. Zvončkanja je zdaj manj, ker je ves mašni obred v slovenskem jeziku in nas namesto zvončka zdaj duhovnikova beseda vodi skozi obred svete maše.

Lojze Kozar

Cerkev Marije Kraljice
v Slovenski vasi v Lanusu

za dialog in za konfrontacijo s stvarnostjo, z življenjskim izkuilstvom, z zgodovino in z znanostmi ter z družbo. To ne pomeni, da neprestano le išče, kaj bo odkril novega in drugačnega, ampak da v stalni izmenjavi bogati in razčiščuje svoje znanje.

Človek si ne oblakuje vesti z učenjem na pamet, ampak predvsem ob dejanjih, v katerih je sam neposredno udeležen. Dobro človek odkrije, če ga dela. Življenje po vesti je najboljša pot do razvite in zrele vesti.

Tako psihologija kakor teologija govorita o izpraševanju vesti. Ne gre samo za to, da človek ugotovi, kaj je napačnega storil in zakaj se je tako ali drugače odločil, ampak tudi za to, da ugotovi, kakšna je njegova vest, kako sploh reagira na нравne norme, kje je morda otopela, kje je enostransko razvita ali celo tako skažena, da sploh ne deluje več pravilno. Človek mora biti pripravljen popraviti ali si dati ozdraviti svojo vest, posebno če ga drugi opozorijo, da ima zmotno vest. Nevarnost zmotne vesti je zaradi močnih vplivov od zunaj in slabih nagnjenj od znotraj velika. V odkritosrčni iskrenosti pred seboj in pred Bogom naj človek skuša razčistiti svoje stanje in popraviti napačna prepričanja na nravnem področju.

Od časa do časa potrebuje človek notranjega miru in zbranosti, da ugotovi, kje stoji, kakšna je njegova življenjska smer, kakšen pravzaprav sam je. Presoditi mora ne le posamezna dejanja in odločitve, ampak celotno gledanje na življenje. Take tihe ure meditacije in odkritega razgovora z nekom, ki mu zaupa, prinesejo nove jasnosti in odločenosti za pravo življenje.

Sveto pismo - moj vsakdan

KAKO NAJ BEREMO SVETO PISMO DANES?

Sveto pismo ne bo postalo naš vsakdan, če ga ne znamo brati. Tisočletja staro knjigo je treba drugače brati, kot smo sicer navajeni. Ker pa je Sveto pismo božja knjiga, nas po njem Bog sam uči, kako ga moramo brati. Potrebno je samo naše sodelovanje. Da bi bolj spodbudil zanimanje za branje Svetega pisma, naj najprej spregovorim o koristnosti njegovega branja.

Koristnost branja Svetega pisma

Namesto da bi na dolgo dokazoval koristnost branja Svetega pisma, bom raje opozoril na dve dejstvi, ki vsako po svoje govorita, kako pomembno je branje Svetega pisma za življenje posameznika in naroda. Veliki nemški pesnik J. W. Goethe je dejal: „V

Veren človek se zaveda, da je za oblikovanje vesti potrebna tudi božja pomoč, luč in moč Svetega Duha. Kot vse nravno življenje tako tudi oblikovanje vesti ni le človeško delo. Zato brez ponižne in zaupne molitve k Duhu resnice in ljubezni zorenje vesti ni mogoče.

Alojzij Šuštar

Svetem pismu se vsak rod pomladi. Merilo življenja in moči katerega naroda bo vedno znova njegovo stališče do Svetega pisma.“

Prvo dejstvo. Danes je pet milijard ljudi na svetu. V gospodarskem pogledu se svet deli na razviti svet, na dežele v razvoju in nerazviti svet. Med dežele v razvoju spadajo večinoma afriške države in Azija. Nasprotje med razvitim svetom in deželami v razvoju je zelo veliko. V Centralno afriški republiki pride 120 dolarjev narodnega dohodka na prebivalca, v Zahodni Nemčiji pa 7000.

Na vprašanje, odkod tako velike razlike med razvitim svetom in deželami v razvoju, je možnih več odgovorov. Težko bi rekli, da je temu vzrok naravno bogastvo, če pa razviti svet uvaža surovine za svojo industrijo in energijo (nafto, plin) prav iz dežel v razvoju. Težko bi rekli, da je temu kriva umska sposobnost ljudi, saj je tudi v deželah v razvoju veliko pametnih ljudi. Težko bi rekli, da je temu kriva razcepljenost na rodove in plemena, ko pa tudi razviti svet najbolj trpi zaradi razcepljenosti, tako da je osamljenost kuga razvitega sveta.

Nekaj pa vprašanje le nekoliko razbistri. Če gledamo na delitev sveta z verskega stališča, takoj opazimo, da spadajo med dežele v

razvoju pretežno tiste dežele, ki ne poznajo krščanstva. To so po večini misijonske dežele. Med razviti svet pa spadajo tiste, ki so že stoletja krščanske, med najbolj razvite zlasti tiste, ki so pretežno protestantske (Skandinavija, Zahodna Nemčija, ZDA...). Pri njih je imelo Sveto pismo vseskozi vidno vlogo. Protestanti so postavili Sveto pismo za temelj vsega verskega življenja in zahtevali, naj ga bere vsak sam v razumljivem materinem jeziku, zato se je v dobi protestantizma zelo razmahnilo prevajanje Svetega pisma. Med drugimi narodi smo tudi Slovenci takrat dobili delne prevode Svetega pisma, kot je Trubarjev prevod Nove zaveze (1582) in tudi prvi prevod vsega Svetega pisma, Dalmatinovo Biblijo (1584).

Prav gotovo je zahteva, naj vsak sam bere Sveto pismo, vplivala na dvig življenjske ravni. Sodobno urejena družba in njena visoka življenjska raven ima nedvomno svoje korenine v božjem naročilu, zapisanem na prvi strani Svetega pisma: „Podvrzita si zemljo in ji gospodujta“ (prim. 1 Mz 1,28). Upoštevanje svetopisemske modrosti je učilo ljudi živeti. In ker so to modrost povezovali z življenjem, jim je Sveto pismo pomagalo k dvigu življenjske ravni. Gotovo niso Judje in krščanski narodi naključno dosegli tako visoke življenjske ravni, temveč zato, ker jih je božji klic „podvrzi si zemljo in ji gospo-

duj“ spodbujal k raziskovanju in delu. V njihovem raziskovanju in delu se je ponavljal božji stvariteljski dej in kakor je ta naredil vse prav in dobro (prim. 1 Mz 1,3. 10. 1), tako je tudi človek po navdihu božje modrosti delal dobro. Tako je bila prav svetopisemska modrost vir njegovega vzpona in blagostanja.

France Rozman

Vseslovenska Slomškova nedelja je bila 24. septembra v mariborski stolnici. Somaševanje slovenskih škofov in duhovnikov je vodil zagrebški nadškof kardinal Franjo Kuharić. Vodilna misel letošnje Slomškove nedelje je bila: Slomšek — učitelj po Jezusu Kristusu.

Srečanje slovenske verne mladine v Stični je bilo 23. septembra pod geslom: Kristus je pot, resnica in življenje. Srečanja se je udeležil tudi vrhovni inšpektor salezijancev Egidij Viganó.

Redovniški dan so praznovali na Teološki fakulteti v Ljubljani 20. septembra. O preroški razsežnosti redovništva sta predavala p. dr. Edvard Kovač in redovnica Marjeta Palatinus.

V Kopru so blagoslovili novo cerkev. 10. septembra je škof Metod Piriš blagoslovil cerkev sv. Marka na Markovcu nad Koproj ob udeležbi okrog 1500 ljudi. Dovoljenje za gradnjo so morali čakati več kot 20 let.

In življenje teče naprej...

(Iz begunskega dnevnika)

Predaj se vetrom — naj gre, kamor
hoče!

Naj srce se navriska in izjoče!

Vendar, mornar, ko je najvišji dan,
izmeri daljo in nebeško stran...

**Na ekvatorju —
petek, 28. januarja 1949**

Ponoči ob dveh zjutraj smo prepluli ekvator. Noč sem kar dobro prespal, čeprav ne na krovu. Zgodaj sem vstal. Okrog šestih zjutraj smo pluli mimo otoka San Fernando, ki je brazilska posest. Zelo od daleč ga gledam. Je majhen skalnat otok in na njem so vidne visoke in kar obsežne stavbe. Težko je kaj razločiti. To je največja brazilska kaznilnica in jetnišnice za najtežje in najbolj pretkane zločince. Verjetno je tudi na vhodu v te zgradbe velikanski napis kakor pred vhodom v Dantejev pekel: „Vi, ki vstopate, pustite vsak up!“

Približujemo se brazilski obali, ki pa je še zelo daleč pred nami. V daljavi zapazim majhno belo ladjo, ki plove proti otoku. G. Kremžar, s katerim sloniva na ograji, mi pojasni, da je to policijska patrolna ladja. Tudi s tega peklenškega paradiža ni povratka. Beg je nemogoč tudi najgenialnejšim zločincem. Pomislite, mi reče, da smo mi srečno ušli podobnemu pe-

klu in zdaj plovemo svobodni in mirno resnični in demokratični svobodi nasproti. Težka leta so za nami. Groza me obhaja, ko se spomnim Ljubelja, na Vetrinjsko polje, na štiri leta strahu, poniževanja, ko so uradniki UNRE in IRO v nas gledali nižja bitja, katerim se lahko gospoduje in ukazuje kakor kakšnim črncem, leta strahu in pomanjkanja najpotrebnejših dobrin, na prikrito pa vztrajno zasledovanje in preganjanje, ko sva se ob vsakem letnem času kot zasledovana divjad skrivala in potikala po tirolskih in koroških gozdovih, utrujena, lačna, premražena, zbegana, z edinim upanjem na božje varstvo, usmiljenje in pomoč. Na teh zares begunskih sprehodih sva marsikaj premlevala in modrovala, načrtovala. Vso našo preteklost sva pregledala, ki nam je samo v čast in ponos, pridobljene skušnje pa v opomin in spodbudo. Z božjo pomočjo in usmiljenjem smo tudi to prestali, — in trdno upam — dosegli smo tudi odpušcanje za naše grehe in pomote in za vse, kar smo dobrega opustili. Dva dobra sinova sem izgubil. Nisem se za to z Bogom prepiral in tudi danes ne tožim. Bog mi ju je dal, in Bog ju je vzel. Eden pa mi je po božjem usmiljenju in čudežu in izmoljen še ostal, za tega pa se zdaj z Bogom borim. Izdanega in smrti zapisanega mi je vrnil. Bra-

ta sta mi ga izprosila. Star sem, tudi žena ni več mlada, ta sin je najin up in najina rešitev. Izjokal sem bridkosti, pozabil na vse hudo.

Poglejte krmarja v kabini na krmi, kako meri daljo in nebeško stran, ko je najvišji dan. Narediva to tudi midva. Če smo se do zdaj zaupali temu krmarju, koliko bolj se moramo zaupati njemu, Krmarju veselja, ki mu je pokorno tudi morje in vihar.

Ko smo odhajali z doma, smo odhajali mirni, brez žalosti in skrbi, kakor da se odpravljamo na izlet. Nismo mislili na dom in premoženje, ki ga zapuščamo, ne na službo, ne kako bomo potovali, ampak le to, da se umaknemo divjanju prihodnjih dni. Nismo vede-

li, kam naj gremo, kam bomo prišli, kdo nam bo dajal jesti, kje bomo prenočevali; odhajali smo v popolno temo in negotovost, brez vodnika in vendar popolnoma mirni. Pomnite, kaj vam zdajle rečem: to je bila posebna milost tistih dni, ki smo si jo izprosili pri Mariji Pomagaj, ko smo se k njej zatekali, se ji posvetili in jo za varstvo prosili, to je bil velik čudež božje ljubezni do nas!

Zdaj vemo dobro, kam gremo, tudi vemo, da nas čakajo meseci in morda tudi leta skromnega življenja in trdega dela. Toda svobodi gremo nasproti, svobodno si bomo služili vsakdanji kruh, ki ga ne bo manjkalo, ker gremo v izredno bogato deželo, ta je in bo naš Kanaan, svobodno si bomo volili delo, svobodno molili in govorili. Ne prihajamo v novo življenje in novo okolje nepripravljeni. Za nami so štiri leta težkega noviciata, štiri leta trajajoče duhovne vaje; duhovno dobro pripravljeni, navajeni skromnosti, pridnega dela, samodiscipline in reda in skupdržanja! Še nekaj dni in postavili si bomo šotore v novi obljubljeni deželi. Vi ste še mladi, lepa polovica življenja je še pred vami. Krepko zgrabite življenje in življenjski boj za obstanek v neomajnem zaupanju v Boga in v božjo Mater sv. devico Marijo, ki vas ne bosta zapustila, če ju vi ne boste zapustili. Potrudite se vedno usklajevati svoje življenje z voljo božjo, z božjo previdnostjo, ki vas in nas vse pelje v novi svet, in ki

ima prav gotovo z nami svoj načrt; spoštujmo in izpolnjujmo božjo voljo in verjemite, da nam bo dobro v novi domovini. Leta so mi že šteta, kaj posebnega ne zmorem več. V neomajnem zaupanju v Boga bom vršil Njegovo voljo in svojo dolžnost, dokler mi bo dano!

Tako sva tudi midva okrog najvišjega dne premerila daljo in nebeško stran. Sedla sva, se vda la premišljanju in hvaležno použila dobro in obilno kosilo, katerega nam je preskrbela božja previdnost.

Pod Južnim križem — v soboto, 29. januarja 1949

Prekrasno jutro! Mirno je morje in blesti v modrini. Ni običajnih valov, ampak živahno se privajajo mali, nakodrani, srebrni valčki. Pričakujemo vroč dan. Vsa ladja je odeta z zastavami in zastavicami. V daljavi opazim in vidim majhen oblaček, ki se nam približuje, potem se pokaže nekaj stolpiček, ki postaja vedno višji, počasi se prikazuje velika bela gmota, iz belega oblaka je postal črn dim. Krmar v kabini to opazuje z daljnogledom in se pogovarja s tovarišem pri radarju in navigacijskih inštrumentih. Stvar na morju postaja vedno večja, z vedno vidnejšimi obrisi — ladja se nam približuje nasproti. Na krovu se množi število radovednežev; kmalu pripluje precej daleč od nas srednje velika ladja, ki na krovu nima ljudi, krov je prazen.

Je tovorna ladja, ki urno plove, in kmalu se prehitimo. Z njo so prileteli tudi galebi. Zapustili so jo, zdaj slede nam.

Ob dveh popoldne se začne na ladji posebna slovesnost — krst mornarjev, ki so prvič prepluli ekvator. Maškarada svoje vrste. Najprej se je na krovu pojavil kralj Neptun s kraljico in spremstvom. Neptun ni bil prav nič veličasten. Suh dolgin, z dolgimi trorogelnimi vilami v rokah; kraljica velika, zavaljena, s pretirano močnimi prsi. In te je ponosno razkazovala. Kmalu jo je mladež pogruntala — bil je v žensko našemljen sam gospod kapitan. Kralj in kraljica sta stopala na čelu sreveda. Njima je sledila vrsta katehumenov — med njimi tudi nekaj oficirjev in podoficirjev, ki so en krst verjetno prestali že med obedom, ker so vsi bili že krepke okajeni. To smo opazili, ko so botri z majhnimi ping-pong loparčki tolkli katehumene po hrbtih, katehumeni pa so na to ljubeznivost na enak način odgovarjali s krepkimi udarci s pestmi, kamorkoli je že pest padla. Najprej so novinci morali prestati sodbo, ki jo je izrekel Neptun. Botri so vse namazali z jajčnimi rumenjaki. Nato so jih botri pometali v bazen, napolnjen z vodo. Ko so se v vodi očistili grešne rumene nesnage, so se čisti in mirno spravili iz bazena, pograbili svoje botre in jih oblečene zmetali v vodo. Katehumeni, zdaj že krščenci, so bili v kopalnih hlač-

kah. Krst in z njim združena parada sta bila končana, krov je prešel spet v našo posest in kraljica je kmalu spet mogočno sedela v svoji službeni kabini na poveljniškem mostu.

Kapitan se je ob tej priložnosti prvič pokazal na krovu, vedno je mogočno sedel v svoji kabini in opazoval ter urejal plovbo. Zvečer pa je opazoval, kako so fantje in možaki rihtarja bili. Zanj je moral biti to svojevrsten užitek, ker se je možak od srca smejal, ko je gledal to fantovsko zabavo, ki so z užitkom nabijali po kaki starejši, mogočni in mesnati zadnjici. Ker

ni mogel tak revež, ki mu je zadnjica od udarcev že natekla kot dežnik, dokler ga ni udarila kakšna krepka, velika in težka roka možaka, tega je ubogi zdaj mogel prepoznati in pokazati in se je tako rešil. Ta je bil šele revež, ker so vsi fantje in možaki nabijali po njem, kot bi imeli vsak udarec plačan. Kakor on ni popreje krotil svoje roke, tako zdaj ni nihče prizanašal njegovi zadnjici. Kapitan se je krohotal. Takšen je bil zabavni del večera, seveda ni pa manjkalo nikoli tudi veselih pesmi.

France Pernišek

Duhovne vaje za žene in matere so bile od petka 10. do nedelje 12. novembra v Domu duhovnih vaj Marija Pomočnica v San Miguelu. Udeleženk je bilo 39, vodil jih je župnik Jože Bokalič. — Druga skupina 12 deklet je isti čas delala duhovne vaje v zavodu Mallinckrodt. Vodil jih je p. dr. Lojze Kukovica.

Proslava slovenskega narodnega praznika 29. oktobra in dneva slovenske zastave je bila v soboto 28. oktobra v Slovenski hiši. Najprej je v cerkvi Marije Pomagaj delegat dr. Alojzij Starc maševal za slovenske javne delavce, prireditve v veliki dvorani pa je bila pod geslom (iz Prešernove Zdravljice): „Bog živi ves slovenski svet!“ Pozdravni nagovor je imel predsednik pripravljalnega odbora Marjan Loboda, solistični recital Prešernovih samospevov je izvajal basist Luka Debevec ob sprem-

ljavi pianista Ivana Vombergarja, slavnostni govor „Svoboda nas odrešuje“ je imel dr. Andrej Fink, govor „Smo potomci svobodnega rodu“ Hanzi Tomažič, član Iniciativne skupine „Slovenščina, moj jezik“, pozdravne besede v imenu skupine iz Kanade inž. Tone Seljak, v imenu rojakov iz Avstralije pa dr. Jurij Kocce. Oder je opremil Stane Snoj. Sledila je slavnostna večerja.

Obisk rojakov iz Kanade. 28. oktobra je dospelo 21 rojakov iz Kanade na obisk v Argentino. Gostje so se udeležili proslave slovenskega narodnega praznika, obiskali so krajevne domove in prireditve v tistih dneh, se srečevali s prijatelji iz Slovenije in begunskih taborišč in se po obisku Bariloč 9. novembra vrnili v Kanado. Takšni obiski so obojestransko koristni za medsebojno spoznavanje in prijateljske odnose.

Arh. Jure Vombergar

o poročanju naših mladih

Kako bo s sklepanjem zakonov naših fantov in deklet v bližnji prihodnosti, je zanje osebno, za naše družine in za našo skupnost gotovo eden najbolj perečih problemov. Od tega odvisi njihova osebna življenjska sreča in tudi usoda naših družin ter skupnosti.

Radi bi, da bi čim več naših mladih našlo za skupno življenjsko pot slovenskega druga in tako lahko ustanavljali nove slovenske družine. Zato bi človek želel, da bi se vsak fant in vsako dekle najprej razgledali med slovenskimi

mladimi in se šele potem, če res uvidijo, da ni med njimi mogoče dobiti partnerja, odločali za narodno mešan zakon.

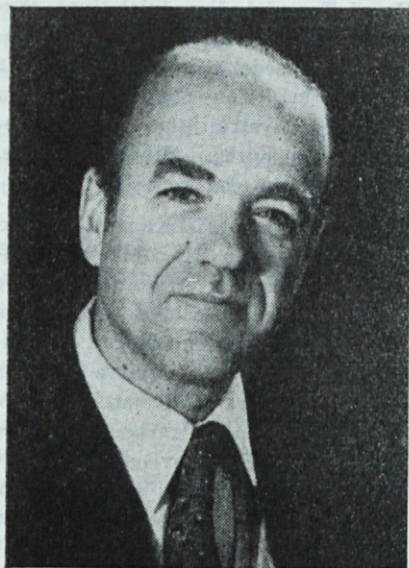
Zakaj bi vi priporočali slovenskega zakonskega druga?

Komur je slovenstvo vrednota, bo najprej poiskal življenjskega druga med Slovenci, predvsem v naši skupnosti. Tako se bo slovenstvo ohranilo še v naslednje rodove, pa tudi poslanstvo naše emigracije. Seveda je narodnost zakoncev le prvi pogoj slovenske družine. Drugi, nič manj važen, pa je, da se v njej slovenstvo goji in se zanj prizadeva.

V naši skupnosti se bolj poznamo med seboj. Vzgojeni smo v istih življenjskih vrednotah, manj nevarnosti je, da „kupimo mačka v žaklju“.

Vsak narod ima svoje posebnosti, „drugačnosti“. Ne drži, da so eni boljši, drugi slabši, a drugačni smo v marsičem. Imamo drugačno vzgojo od roistva naprej, slovenstvo nas oblikuje na svojski način, drugačen je naš narodni značaj z dobrimi in slabimi lastnostmi, imamo drugačne interese. In velikokrat so (navidezne) malenkosti, ki povzročajo konflikte med zakonce različnih narodnosti.

Za zakon kot tak morda ni, vsaj skrajša, takega pomena, da se po-

ročita človeka istega etničnega izvora, kadar imata isti etični odnos do spolnosti in zakona ali vsaj spoštovanje in razumevanje do partnerjevega. Vendar različnosti, ki sem jih prej omenil, bodo posebno z leti vzrok prenekaterega skritega ali vidnega trpljenja. V takih zakonih je naravna osnova za harmonijo manjša. Čim širša je naravna osnova zakonskega življenja, lažje in bolj harmonično lahko poteka.

Poseben problem pa je, če sta oba katoličana, pa eden od njih vzame katoliško spolno moralo zares, drugi pa ne. Katoliška Cerkev, ki ji „nič človeškega ni tuje“, iz razodetja in cerkvenega učiteljstva tisočletne prakse uči, kaj je prav in kaj ne, tudi na področju spolnosti. Katoličan, ki v to ni prepričan in meni, da je Cerkev staromodna in zastarela v tem pogledu in da nima pravice vmešavati se v zasebno življenje, pač pride v konflikt s katoličanom, ki cerkveno učenje ceni in skuša živeti po njem.

V tukajšnjem okolju, kjer je navadno verska vzgoja zelo površna in katoliška spolna morala bolj deklarativna, se velikokrat zgodi, da partner predlaga takojšnjo (predzakonska) spolna razmerja in se celo norčuje iz tistega, ki vztraja pri poštenem razmerju. To je velika skušnjava, ki se največkrat konča z zmago skušnjavca. Fant, ki se je pustil vplesti v spolno razmerje z dekletom, ter iz napačno pojmovane odgovornosti

in poštenosti formalizira razmerje in se poroči, čeprav sumi, da zakon ne bo uspel, dela sebi in dekletu dvojno škodo. Dekle, ki se je pustila zapeljati, iz strahu, da jo bo fant zapustil, nadaljuje z razmerjem, čeprav ve, da ni prav, si tudi ne pripravlja srečnega zakona.

Taka razmerja, za katera je eden ali sta oba prepričana, da so grešna, pač niso dober uvod v zakon, ki naj bi bil za vse življenje. In res se velikokrat slabo konča. Kajti če je obstajal konflikt med moralama obeh partnerjev že pred zakonom, se bo v zakonu še stopnjeval. Vsakršne razlike, tako moralne kot kulturne, se potencirajo pri očitanih in ob zavesti grešnosti. Sapienti sat!

Dostikrat fant zgubi pogum ob negativnem odgovoru dekleta. V primeru, da se med seboj nista globlje spoznala; zakaj ne počaka in skuša spoznavati njo ter se dá spoznati?

V nasprotnem primeru, da se kolikor toliko poznata, zakaj čez čas ne poizkusi znova? Saj se ljudje spreminjamo. Morda bi po nekem času naletel na pozitiven odgovor. Pred oltarjem je „da“ potreben, a prehiter „da“ ni vedno znak ljubezni.

Če pa nobena od prej omenjenih možnosti ne pride v poštev, zakaj fant posploši posamezen primer, se zapre ali pa vzame Neslovenko?

Nekaj odgovorov ste sami nakazali. Pripomnil bi še to: pošten fant, katerega dekle odkloni, se bo najprej morda čutil ranjenega v svojem ponosu, to je naravno; le playboy bo skomignil iz rameni in šel iskat drugam novo žrtev.

A vidim en naš poseben problem, ki izhaja iz neke negativne lastnosti slovenskega narodnega značaja in se po krivdi staršev prenaša v nove rodove, pa se ga malokdaj zavedamo. Zahteva malo daljše obravnave.

Gre za lastnost pripadnikov maloštevilnih narodov, ki kaj lahko zapadejo v kompleks manjvrednosti ali v kompenzacijo (nadomestilo) s poudarjanjem ali zahtevijo superiornosti. Izraža se na različne načine:

V slovenski šoli opazamo, kako nekateri starši menijo, da delajo „uslugo“ učiteljem, če pošljejo svojega otroka v šolo, „uslugo“, za katero bi morali biti šolniki „hvaležni“.

Staršem je vsakega avstrala škoda za slovensko šolo, istočasno pošiljajo otroke v privatno argentinsko šolo, na učenje tujega jezika, glasbenega instrumenta ipd. Kar je slovenskega, mora biti (skoraj) zastonj. Cenimo tuje in omalovažujemo svoje.

Pretirano smo zahtevni in kritični do oseb, ki vodijo naše ustanove, in negativni komentarji se izražajo vpričo otrok in mladine. O vseh vemo povedati osebno zgodovino od otroških let naprej, pa še o starših in starih starših. Pre-

več se poznamo. Pri svojih vidimo le slabe lastnosti in posplošujemo: vsi Slovenci so taki! (ne rečemo: smo taki!), pri Nesloven- cih (katerih ne poznamo) pa smo pripravljeni videti le dobre lastnosti ali pa te bolj cenimo. To se potem še dopolni z nadomestilom zahteve superiornosti: ker bi radi videli, da bi bilo vse, kar je slovenskega, popolno, nas slabe lastnosti pri svojih motijo bolj kot pri drugih.

Značilno za naš medsebojni odnos predstavlja vprašanje, ki ne pričakuje odgovora: kaj (kdo) pa misliš, da si? Tako ne sprašuje gospodar gospodarja, ampak hlapec hlapca, to je tisti, ki ne ceni ne sebe ne drugega.

Kaj ima to skupnega z odnosom fant — dekle v naši skupnosti? Mlad človek, ki je živel v pravkar opisanem okolju in poslušal od otroških let naprej neodgovorne presoje in ocenjevanja Slovencev, je negativno razpoložen tudi do svojih vrstnikov drugega spola. Fant, ki dekle poprosi za roko, meni, da ji napravi s tem „uslugo“, za katero bi morala biti „hvaležna“. Če ga dekle odkloni, je užaljen (kaj pa misli, da je?) in se zakrknje. Isto velja seveda tudi za dekleta.

Užaljenost in razočaranost mnoge vodijo v odpor do vsega, kar je slovenskega. Potem ko se poročijo z Neslovincem, ne učijo svojih otrok slovenskega jezika, ne zahajajo več v slovensko družbo. Kasneje jim je večinoma žal,

a lažen ponos jim brani, da bi se spet približali.

Na nas starših je, da vzgajamo svoje otroke v pravilni samozave-vesti, jim damo uvideti in doživeti dobre slovenske lastnosti, katerih ni malo, in ne prenašajmo nanje kompleksov, razočaranj in zagrenjenosti.

Mislim, da tale pristop k obravnavi problema delno razloži sicer nerazumljivo dihotomijo (dvojnost) razpoloženja do svojih najbližjih: po eni strani podcenjevanje, po drugi pa zahtevo popolnosti. Če se tega zavedamo, bomo znali spraviti v pravi red in pravo mero svoja čustva in znali svetovati in usmerjati svoje otroke.

Ali smo postali do zakonske zveze indiferentni? Ali se bojimo odgovornosti in požrtvovalnosti, ki jih nalaga ustanovitev družine? Se bojimo zgubiti svobodo? Smo postali preveč sebični in komodni? Med nami je vedno več starejših fantov, ki se ne poročijo, čeprav imajo donosen poklic, službo, obrt, itd.; nočejo ali si ne upajo? Ali so slovenska dekleta morda preveč zahtevna?

Vedno manj jih je, ki bi čutili kakšno odgovornost ali potrebo, da ustanovijo družino, vedno manj, ki bi bili zmožni ljubiti, darovati in predati se. Kdor ni izkusil tega v lastni družini že od otroških let, bo gotovo imel težave pri vzpostavitvi ljubezenskega razmerja. Mnogi se bojijo, da ne bi bili kos nalogam, ki jih zah-

tevata zakon in družina. Slabe izkušnje v lastni družini ali pri drugih mnogim predstavljajo zakon kot nenehno trpljenje za vse v družini. Vse več ločitev v svetu in v tej deželi (posamezni primeri že med nami) predstavlja grozljivo perspektivo. Po drugi strani pa je možnost spolnega izživeljanja brez odgovornosti in brez osebne predaje posebno pri starejših fantih močan nagib za samotarstvo.

Na dnu vsega je gotovo nezaupanje vase in v možnega življenjskega druga, končno pa tudi nezaupanje v božjo previdnost, ki v vsakem primeru nudi rešitev. Stara ljudska modrost, ki pravi: „Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal“ velja tudi za življenje v družini in za družino. Tukajšnji pregovor: „Dios aprieta, pero no ahoga“ nas uči, da nam Bog ne nalaga težav, ki bi presegle naše moči.

Kar pa se naših deklet tiče, se sliši kdaj, da pričakujejo že pred poroko popolnoma opremljeno hišo, avto in še kaj. Kakorkoli že, da hočejo „iti na boljše“ ali vsaj ne na slabše kot so pri svojih starših. Je to precej splošna razvada okrog nas in tudi med nami, da si poročenca prizadevata imeti vse omenjene stvarne dobrine že pred poroko, čeprav se rok podaljšuje iz leta v leto.

Starši bi si morali izprašati vest, kako smo vzgojili (razvadili) svoje otroke. Dejstvo, da med dekleti (skoraj) ni duhovnih pokli-

cev, bi nam moralo dati misliti. Kateri so vzori in ideali naših deklet? Koliko jih je pripravljenih „iti na slabše“, ko se poročijo? Koliko vrednotijo zakonsko ljubezen v družini nad ugodjem potrošništva?

Kako si razlagate, da vseh teh problemov niso imeli ali si jih niso delali njihovi starši, ki so prišli v Argentino še v slabših razmerah, brez znanja jezika in tako naprej?

Menim, da vsaj to, kar se tiče slabših razmer, ne drži. Res je sicer, da so starši prišli brez vsega, „z eno roko spredaj in drugo zadaj“, kot pravimo, dobesedno prevedeno iz kasteljanščine. A takrat je Argentina pomenila „Ameriko“, deželo neslutelih možnosti za pridnega, delavnega človeka. Delovnih ponudb vseh vrst je bilo na pretek. Vsak je vedel, da se bo moral potruditi, a da je velika žrtev in potrpljenje le prehodnega značaja. Bili so na razpolago krediti za vse mogoče dejavnosti in za zidavo hiš (hipotekarna banka, banka province Buenos Aires) in večina nas in naših staršev se je tega poslužila. Danes vsega tega ni. Ni kreditov in ni dela tudi za tiste, ki znajo in imajo voljo do dela, ni perspektiv za bližnjo in malo daljšo prihodnost.

Pri tem so posebno prizadeti naši mlajši, ki so pravkar končali študije na univerzah ali višjih šolah. Prav smilijo se mi. Dolga leta slabo plačanega dela so pred

njimi, če delo sploh dobijo. S takimi plačami morejo komaj preživeti sebe, kaj šele misliti na nakup zemljišča, stanovanja ali zidavo lastne hiše. Niti ni dosegljivih ponudb za najem stanovanja. Danes mladoporočenci potrebujejo večjo podporo svojih družin.

Mnogi mlajši zakonci so prisiljeni preseliti se v notranjost dežele, kjer so še kakšne možnosti dela in preživetja. To predstavlja tudi problem ohranitve naše skupnosti, ko se geografsko razblinja.

Če se povrnem k prvemu delu vprašanja, pa menim, da je moja generacija in generacija naših staršev imela iste probleme zblíževanja, srečanja in spoznavanja med fanti in dekleti. A vse kulturno, družbeno, versko, politično, itd. okolje, ki oblikuje „javno mnenje“, je bilo naklonjeno zakonu in družini. To je zelo važen vpliv, ki ga je treba vzeti v poštev.

Nekoč je javno mnenje, ki je temeljilo na religioznem pogledu na svet, zahtevalo legaliziranje in opravičenje spolnih odnosov v zakonu. Spolna razbrzdanost je bila izjemna, danes pa je dobila obliko sistema v spolni revoluciji, ki je vdrla tudi v buenosaireško vlemestno okolje in nudi cenene nadomestke za zdravo, pošteno in osrečujočo spolnost, ki se realizira le v pravem krščanskem zakonu. Propagira se popolna avtonomija posameznika na intimnem področju brez vsakršne odgovornosti pred Bogom in človeško družbo. V to področje naj se ne bi

smela vmešati niti Cerkev s svojim moralnim naukom. Tako mišljenje pomeni skušnjavo in nevarnost tudi že za našo mladino in za naše zakonske skupnosti.

Kaj bi se dalo izboljšati v naši skupnosti za večje spoznanje ter večjo sproščenost in zdrav odnos med fanti in dekleti; na kakšen način bi lahko pomagali starejši?

Včasih sem menil, da se naši mladi preveč poznajo med seboj, ko že od otroških let žive skupaj kot bratje in sestre, delujejo v raznih organizacijah, skupno pripravljajo prireditve, igre in ples, kar vzame odnosu skrivnostnost, ki je za „zaljubljenost“ pomembnejša kot za kasnejšo ljubezen. Morda je nekaj tega, saj se opaza, da na „trgu poročnih ponudb“ bolj kotirajo tisti, ki pridejo od drugod.

Danes pa mislim, da se morda le ne poznajo dovolj, saj so vedno zaposleni s poslovnimi stvarmi. Ni dovolj priložnosti za bolj globoko poznanje. Zato predlagam skupna taborjenja, kjer je kaj časa odveč za „neposlovne“ pogovore, kjer se človek (nehote) pokaže, kakršen je v resnici: velikodušen ali sebičen, širokosrčen ali malenkosten, preprost ali ošaben, iskren ali potuhnen, dobronameren ali privoščljiv... Pa tudi nov, različen okvir dá lahko odnosom del tiste „skrivnosti“, ki je sicer manjka.

Prepričan sem, da je potrebna bolj široka in poglobljena spolna vzgoja naših mlajših, posebno se-

daj ob vsesplošnem vdoru spolne revolucije. Tu ne gre za informacijo o spolnosti, marveč predvsem za razumevanje mišljenja in čutenja drugega spola. Gola spolna informacija, odtrgana od tega globljega razumevanja „drugačnosti“, ima lahko prav nasprotno učinke. Poleg versko moralnega nauka, ki ga nudijo duhovniki pri pridigah in duhovnih vajah, bi se nujno morali angažirati tudi laiki: zdravniki, poročeni pari in razni predavatelji, ki bi se v to problematiko posebej poglobili. Zavedam se, da je ta tematika posebej delikatna, a se je ne bi smeli ogibati.

Nujen je pouk o psihološkem dožemanju spolnosti, ki je drugačen pri fantih kot pri dekletih. Menim, da je veliko problemov med njimi prav zaradi nepoznanja in zato nerazumevanja drug do drugega.

Nujen je prikaz komercialnega in ideološkega izrabljanja spolnosti, ki v današnjem svetu dobiva kar grozljive oblike. Treba je tudi opozoriti na nevarnosti novih in že poznanih bolezni, ki izhajajo iz nenaravnih ali neodgovornih spolnih razmerij.

Če v čem, je prav v temah spolnosti potrebna zavzetost katoliških laikov. Pri tem je treba upoštevati, da je sramežljivost nekaj pozitivnega, da pa nima nič skupnega z nepoučenostjo; zato se ne bi smeli ozirati na neizogibne pripombe marsikaterih jezikev.

Vprašanja so stavili
Jože Škerbec
in skupina mladih

Kako je pravzaprav?

G. K. Chesterton, svetovno znan po „Človeku, ki je bil Četrtek“ in zaradi „Zgodb očeta Browna“, je tudi avtor „Ortodoksije“, brez dvoma ene knjig tega stoletja. V nekem poglavju te knjige govori Chesterton, „kako malo pravzaprav poznamo svet in življenje in kako vse omejimo na nekaj trditvev, življenjskih pravil, načel, ki pa niso vedno resnična. Včasih so lahko nesmiselna in kdaj celo — neumnost.“

Avtor se je sprehajal z nekim prijateljem in ta mu omeni skupnega znanca, rekoč: „Ta človek

* Ta članek, napisan septembra 1982, bi naj izšel v neki naši publikaciji v začetku oktobra 1982. Ker pa je po mnenju uredništva en del članka bil „trenutno neprimeren za objavo“, je bil odložen za kasnejši natisk. Kasneje pa se je rokopis izgubil in se je pojavil šele zdaj, ko se pa zdi, da kljub sedmim letom ni izgubil aktualnosti. Morda je danes celo še bolj aktualen, kakor pa je bil takrat: svet danes še bolj kot v prejšnjih časih „veruje zgolj vase“; danes je še pogostejše slišati glasove staršev o nevhvaležnosti otrok; tudi še danes je nekdo, ki je domá za časa revolucije pomagal tiraniji na oblast, za mnoge simbol „pravega krščanstva“ pa tudi „zdrave politične angažiranosti“; tudi še danes — in bolj kot pred leti — je med mnogimi našimi mladimi slišati opravičilo za umik iz slovenske skupnosti. — Zato uredništvo DUHOVNEGA ŽIVLJENJA članek objavlja. Misli, ki jih je pisec članka želel zdaj pred objavo dodati, so natisnjene pod črto kot opombe.

bo prišel daleč! Ima namreč absolutno vero vase!“ Stavek, pravi Chesterton, ki ga slišimo vsak dan („saj je skoraj geslo naše dobe...“), ob katerem se mu je pa to pot nenadoma odprlo, kako nesmiseln je.

„Ali veš, kje so ljudje, ki imajo največ vere vase?“ je odvrnil prijatelju. „Ljudje, ki zaupajo v svoje moči bolj kot Cezar in Napoleon? Ti, ki imajo strašno vero vase, živijo po blaznicah... — Seveda so še drugi: taki, ki so prepričani, da so največji pesniki sveta, pa te morijo s svojimi pesmimi in jim je komaj mogoče pobegniti. Potem so tu dolžniki, ki ne morejo plačati, toda „jutri“ — imajo nadvse trdno vero! — se jim bo kupčija gotovo posrečila in torej... Če le malo opazujemo življenje, pravi Chesterton, bomo videli, da je „imeti veliko vero vase“ eden najbolj splošnih in nedvoumnih znakov degeneracije. Nekomu, ki „povsem veruje vase“, je bolj logično napovedovati, da bo propadel, kakor pa uspel. Polno zaupanje vase — poleg tega, da je greh — je tudi znak šibkosti, konča avtor.

Saj ni, da ne bi človek v ničemer mogel zaupati vase; da ne bi imel nobene vere vase. To je drugo vprašanje. Brez neke vere vase se sploh ne bi dalo živeti. Toda neka rahla negotovost in torej pomanjšanost sta skoraj spoznavni znak

za vsakega človeka, ki je v življenju „uspel“.

— — —
Potem so tu — recimo — trditve, ki sicer veljajo, a ki veljajo tudi, če so postavljene — narobe.

Pred leti je mislec Federico Sciacca objavil razmišljanje „Starši vzgajajo otroke?“ Oče vzgaja otroka, mati vzgaja... Mislec pa nenadoma postavi trditev, da res starši vzgajajo otroka, a da prav tako otrok vzgaja starše. Prva leta da je celo tako, da bolj kot starši otroke pravzaprav otroci vzgajajo starše. Dovolj je opazovati mladega očeta, mlado mater, ki ju poznamo iz let pred zakonom, kakšna sta po prvem, drugem otroku. Ko dete prvič zaplaka (pa že prej se začne „vzgoja staršev“...), se življenje očeta in matere začne spreminjati. Marsičemu se morata odpovedati, na marsikaj dotlej neznanega naletita starša v sebi v tistih tednih, mesecih, letih.

In je gotovo tako, kakor pravi Sciacca. Kajti kako bi sicer — samo za primer — držal naš pregovor, ki pravi, da je marsikateri materi (pa seveda tudi očetu...) otrok most do nebes?

— — —
Ali pa primer vsakodnevne „rutinske“ trditve, naše ustaljene miselnosti.

Koliko hudih, grenkih besed je izgovorjenih zaradi nehvaležnosti otrok.

„Tako mi vračajaš, kar sem zate storil!“ očita oče.

„Vse življenje sem se ubijala zate — ali je to tvoje plačilo?“ joče mati.

In je nehvaležnost res nekaj hudega. Gre za pomanjkanje ali pa sploh odsotnost ljubezni do očeta in matere, ki sta vendar — celo takrat, ko morda res nista prav učila — vedno imela samo najboljšo voljo, da bi otroku pomagala.

In vendar, kaj če bi tudi to stvar pogledali „z druge plati“?

Vse — vsaj vse bistveno — kar je oče dal sinu, je tudi on sam sprejel od svojega očeta: življenje. Navadno tudi telesno hrano in pa življenjske nauke. In njegov oče je isto spet dobil od svojega očeta in tako gre veriga nazaj na dede in pradede. Vse nazaj do prvega človeka, ki mu je vse bilo dano od — Boga.

Če pa je tako, ali se med otroki in starši res nič ne bi spremenilo v **bolje**, ko bi starši, namesto da mislijo, kaj vse so otroku **dali**, pomislili, da pravzaprav samo **vračajo**, kar so oni od svojih staršev (ali vzgojiteljev) prejeli?

Koliko hudih besed manj! Predvsem — se nam zdi — koliko manj možnosti, da pri otroku do nehvaležnosti sploh pride...

— — —
Primerov, kakršni so ti trije, je na desetine. A ustavimo se samo še ob dveh „maksimah“, ki jih navadno izgovarjamo.

„De mortuis nil nisi bene!“ O mrtvih govori samo dobro!

Res: o mrtvih — pa saj naj bi to veljalo tudi za žive — ne govo-

Domobranska grobišča

Da je v Sloveniji v letih okupacije 1941-45 divjala državljanska vojna, ni potrebno izgubljeni besed. Resda nekateri še živeti bojeviti komunisti iz tistega obdobja tega danes ne priznavajo. Govorijo o revoluciji in revolucionarnih pridobitvah. Državljanska vojna, glede na njen izid, ne predstavlja pozitivnega dejstva, kakor to velja za „revolucijo“. Tako so po zadnji vojni morali ljudje živeti komunistično diktaturo, v kateri je politično združevanje, ki ni prežeto z vsakratno enotno ideologijo, izredno tvegano početje. Od spomladi 1945. leta pa še posebej. Ravno zaradi dosege cilja je bilo potrebno preganjanje in v mnogih primerih tudi fizično odstranjevanje političnih nasprotnikov.

Začetki segajo že v prvo leto vojne, ko je **decembra 1941.** leta vodstvo OF včlanjenim skupinam sporočilo dodatno točko svojega programa: **kogarkoli, ki bi se boril proti okupatorjem izven OF, je treba imeti za petokolonaša in izdajalca ter ga likvidirati.** Komunistični voditelji so s tem ukazali ubijati ljudi, ki niso imeli nobene zveze z okupatorji, pač pa bi proti njim utegnili organizirati odpor, nad katerim KP ne bi imela nobene kontrole. **Pozimi 1941-42** so li-

rimo slabega, čeprav morda poznamo njihove slabosti! Razen...
(Konec prihodnjič)

Zorko Simčič

kvidatorji, organizirani v partijski tajni policiji VOS (varnostno obveščevalna služba), ki jo je vodila tovarišica **Zdenka Kidrič**, v Ljubljanski pokrajini ubili okrog tisoč ljudi. To so bili v glavnem predstavniki in simpatizerji **Slovenske ljudske stranke (SLS)**, ki je bila pred vojno najmočnejša stranka. Vosovci se z isto vnmemo niso lotili niti enega predstavnika italijanske okupacijske oblasti.

Vaške straže so nastale kot posledica prisilnih mobilizacij v partizane in stalinističnega terorja po vaseh „osvobojenega ozemlja“ ter povračilnih italijanskih represalij nad civilnim prebivalstvom zaradi njihovega domnevnega sodelovanja s partizani.

V začetku maja 1945 se je kot posledica končane državljanske vojne proti severu valila velikanska množica beguncev. Tisti, ki so prihajali čez Ljubelj, so se 12. maja predali britanskim enotam. Te so jih nastanile v begunskem taborišču v Vetrinju na Koroškem. Vsega skupaj jih je bilo od 25.000 do 26.000, med njimi največ Slovencev, od tega ca. 12.000 domobrancev in 10.000 civilistov.

Britanskim divizijskim poveljni kom je bil **17. maja 1945** izdan tajni ukaz, da morajo vse jugoslovanske državljane čimprej izročiti partizanskim enotam. Povelje je podpisal brigadni general Low. 19. maja se je Low sešel s polkovnikom Ivanovičem, podpoveljnikom 3. jugoslovanske ar-

made. Sporazumela sta se, da se bodo partizanski oddelki v prihodnjih dveh dneh umaknili južno od avstrijske meje. V zameno pa bo 5. korpus predal vse jugoslovanske državljane z zasedenega ozemlja in njihove somišljenike v taboriščih. **Je bilo to plačilo za Koroško?** Bivši oficir Nicholson je imel ob izročanju občutek, da je v resnici šlo za kupčijo, po vsej verjetnosti sklenjeno v Beogradu.

Iz Vetrinja vrnjeni transporti so šli v Jugoslavijo čez Področje skozi karavanski predor na jeseniško stran in čez Pliberk v Slovenj Gradec. Tisti, ki so jih poslali čez Jesenice v

notranjost, so imeli končno postajo v **Kočevju**. Druga smer je vodila proti Celju, točneje v vas **Teharje**.

Organizacijo in prevzem transporta je na jugoslovanski strani prevzela OZNA, ki ji je poveljeval tovariš Ivan Maček-Matija. Izvrševalne naloge na terenu (likvidacije, mučenja) pa so po njegovih ukazih opravljali pripadniki KNOJ-a, po večini izkušeni partizani. Mladoletnikov, ki so jih poslali (iz taborišč) domov, se je le malo rešilo. Ob vrnitvi so jih veliko pobili domači terenci.

Mladina, Ljubljana,

9. jun. 89/36-39.

Za spravo

Realni socializmi spet in spet kažejo svoj pravi obraz. Tanki med množicami vsekakor niso slučajna napaka nekoga, ki Marxa ni dobro razumel, ampak logična, nujna posledica ideologije, temelječe na totalnem vsiljevanju ideje. Tanki med množicami so za leniniste zgolj tehnologija kot za kovača klešče in za kmeta plug.

Kitajska je ogromna dežela, kjer človek izgubi občutek za dimenzije in številke. Zato naredimo dve primerjavi. Če je bilo v Peking 2600 mrtvih, na Kosovu pa 200, to pomeni, da so jih na Kitajskem pobili na prebivalca dežele 40-krat manj kot pri nas. Druga primerjava iz bližnje zgodovine Slovencev je še žalostnejša. Če

ocenimo število po vojni poklanih na 10.000, imajo naši voditelji v socialistično bodočnost 2000-krat bolj krvave roke od rumenih stanovskih kolegov.

Ne domišljajmo si, da danes ponoči ne more izginiti v Sloveniji tisoč ključnih ljudi Slovenske alternative.

Situacija je, milo rečeno, grozna. Priznajmo si, da smo zabredli preda leč. Nobenega revanšizma ne potrebujemo. Preprosto potrebujemo sistem, v katerem bo več enakopravnih političnih strank izvajalo civilno kontrolo nad aparati represije in v katerem bo vsaka težnja (v imenu če-sarkoli) po prevzemu totalne oblasti prepovedana in imenovana s pravim imenom — terorizem.

Zlatko Bajželj

DELO, Ljubljana, 13. jun. 89/9

Spomin na zamolčane

Na ljubljanskih Žalah je bila letos za Vse svete prva obletnica komemoracije, ki je posvečena vsem boljševističnim (komunističnim) žrtvam. Posamezni in množični grobovi, ki jih je povzročila Slovincem povsem tuja ideologija, so posejani po vsej slovenski zemlji. Že 45 let svojci izginulih tvegajo preganjanje ob obisku teh zamolčanih grobov.

Šele bližnji prihodnji čas bo razkril, da je teh grobov po slovenski zemlji res grozljivo veliko. Od Krasa pa do Prekmurja.

Če smo nekoč med vojno in po njej zelo radi prekašali svoje vzhodne očete, se zadnje čase nikakor ne moremo pridružiti vzhodnim vetrovom v nasprotnih procesih. V Sovjetski zvezi imajo organizacijo Memorial, ki zbira in objavlja dokumente o Stalinovem terorju. Pred dnevom mrtvih je Memorial organiziral demonstracijo okrog zloglasnega zapora Ljubljanka v središču Moskve. V Kuropatskem gozdu pri Minsku, kjer je Stalinova NKVD pomorila 200.000 „sovražnikov ljudstva“ je bila maša zadušnica. Te dni je lahko 400 Poljakov iz vsega sveta obiskalo Kатынский gozd pri Smolensku, kjer je NKVD pokončala okoli 10.000 ujetih poljskih oficirjev. V varšavski cerkvi sv. Katarine je prav tako pred dnevom mrtvih bil simboličen pogreb žrtev stalinizma na Poljskem.

Pri nas pa — vdanost v usodo. Podobno kot tistega daljnega 1945, ko so šli domobranci osupljivo pohlev-

no pred krvniki v smrt. Slovenski značaj?

PRAVICA DO RESNICE

Če hočemo k evropski civilizaciji, potem moramo najprej domače dvoirišče pošteno počistiti. Zahtevati moramo resnico o do sedaj zamolčanih, oziroma s strahom prikrivanih zločinih, hkrati pa tudi zahtevati pravico, da se skrita grobišča obelodani, posvetijo in da so dostopna svojcem. Upreti se moramo ideološki nestrpnosti, ki še vedno pogubno puštoši med nami. Ob tem bomo tudi lahko simbolično končali državljansko vojno, tako da se bo lahko na primer slovenska politična emigracija, kot najvidnejši ostanek te državljanske vojne, povsem svobodno vračala v domovino. 45 let monopolov naše vadajoče ideologije nad izgonom sorojakov in nad vrednotami domovine je osupljiva doba.

Na Žalah ob novo posajeni lipi sprave (prejšnjo je neki barbar nekaj dni prej uničil!) je bila zato kot upanje v svobodnejše čase, ob letošnjem dnevu mrtvih žalna komemoracija za vsemi izginulimi med revolucijo in po njej oziroma državljanski vojni.

UDELEŽENCI KOMEMORACIJE

Med spontanim sporedom je Tine Velikonja, kot tragični udeleženec takratnih dogodkov, izrekel nekaj skrajno trpkih doživetij. Stanislav

Klep in Viktor Blažič sta kot organizatorja komemoracije izrazila jasne in odločne besede glede tako dolgo prikrivanega. Velik prispevek je dala prireditvi skupina mladih iz legendarnega šentjošta, ki je nastopala s pretresljivimi spominskimi besedami ter s pesmijo. Spet je nosil levji delež pobud ter tehnične organizacije komemoracije gostilničar s Stožič (Pod lipo) Stane Vezjak, ki je moral tik pred komemoracijo presaditi še drugo lipo s svojega vrta na spominski prostor na Žalah.

Končno je bila tudi slovenska Cerkev simbolično prisotna z dvema predstavnikoma. Nekateri so sicer Cerkvi zamerili, ker se ni takoj intenzivneje pridružila temu eminentnemu dejanju znotraj naroda, saj gre za posvetitev simbolične lipe sprave, ter za naprej vseh grobišč po slovenski zemlji.

Organizatorji komemoracije so nekaj dni prej šli na štiri naključno izbrana množična grobišča, kjer so vzeli zemljo in jo prinesli k lipi sprave na Žale. Iz Kočevskega Roga. Podutika, Kamniške Bistrice (Kopišče) in iz Hrastnika (Branca). Naslednje leto mora biti javno razgaljenih čim več grobišč. Že sedaj pa je jasno, da je tega po slovenski zemlji ogromno.

KAJ POMENI SPRAVA

Že od vsega začetka sproža sprava vrsto pomislov, saj si ljudje kaj hitro pod njo predstavljajo nemogoča idilična pobotanja. In prav zaradi takšnih predstav prihaja ob izrazu sprava že od vsega začetka

do precejšnjih nesporazumov. Zato je potrebno jasno povedati, da ob lipi sprave oziroma nasploh pri spravi znotraj slovenskega naroda gre preprosto za vzpostavitev stanja, v katerem se bo toleriralo drugačermisleče, ne bo pa imel nobeden več možnosti pregajanja ter zadržega nedovoljevanja... na primer vstopa slovenske politične emigracije v svojo domovino.

TUDI NASPROTNI GLASOVI

Tone Kebe v Borcu na vse pretege benti čez tiste, ki se zavzemajo za spravo. Da bi osnovni problem — spravo — zameglil, gleda skozi logiko bojvnika ter nas opozarja ter straši pred revanšizmom. Če se kdo od tistih, ki imajo maslo na glavi, boji revanšizma, se ga naj kar — seveda dokler vztraja, kot Kebe, pri besednjaku in obnašanju iz državljanke vojne. Zato je res skrajni čas, da taki pošteno razmislijo, kakšna so sedaj, ko hočemo v Evropo, pravila obnašanja, pa se ne bo potrebno bati nobenih revanšistov. Menda pa Kebe ve, da je njihov glavni revanšist njihova vest!

Številčnost ter odločnost, ki smo ji bili priča na Žalah ob lipi sprave, daje garancijo, da smo se Slovenci kljub 45 letnemu zatiranju še sposobni upreti vsakršnemu zločinstvu ter postavljati stvari na svoja mesta. Zelo pozno sicer, vendar to mora biti sedaj glasno in jasno.

V Ljubljani, 2. novembra 1989

Ivo Žajdela, Ljubljana
Katoliški glas, Gorica, 16. 11. 89

Izjava Komisije Pravičnost in mir

Družbeni in politični razvoj v naši državi poteka v zadnjem času tako, da vzbuja vedno večjo zaskrbljenost. Rečemo lahko, da prehaja celo v odločilno obdobje. Po eni strani se sicer množijo izjave v prid reformam, demokraciji, pravni državi, spoštovanju človekovih pravic in pluralizma, po drugi strani pa mnogi med tistimi, ki te izraze uporabljajo, ravnaajo tako, kot bi ne vedeli, o čem govorijo, ali pa zavestno govorijo eno, delajo pa drugo. Naj opozorimo samo na nekaj izredno nevarnih pojavov.

Na nekaterih območjih naše države se spet množijo politični procesi, s katerimi je, žal, posejana vsa naša povojna zgodovina. Med njimi te dni izstopa proces proti Azemu Vllasiju in soobtožencem, ni pa edini. Vendar je proces proti Vllasiju med najbolj značilnimi političnimi procesi, s katerimi se bo jugoslovansko sodstvo in ves politični sistem, ki take procese omogoča, ponovno osramotilo pred zgodovino in vsem demokratičnim ter svobodoljubnim svetom. Politični procesi so zloraba prava in sodstva. Z njimi hoče totalitarni oblastnik v svojem obračunavanju s političnimi nasprotniki ustvariti videz pravičnosti in zakonitosti. Zato so taki procesi v kričečem nasprotju s tem, kar imenujemo pravna država. V njih ne gre za represijo krivice, nasi-

lja ali celo zločina, temveč za represijo drugačnih političnih stališč ali usmeritev, kot so tista, ki jih ima oblast. Vendar ima vsak človek pravico do drugačnega stališča in ga tudi sme širiti. Edino, česar ne sme, je uporaba nasilja ali pozivanje k nasilju. Tako ljudje z drugačnimi političnimi hotenji od oblastnih v demokratični državi niso predmet pravosodne represije. Vse to pa se lahko pri nas dogaja tudi zato, ker so še vedno v veljavi tisti členi našega kazenskega zakonika, ki tako represijo omogočajo. Čeprav vsa naša demokratična javnost in pravna stroka že nekaj časa zahtevata njihovo ukinitve, jih oblast še vedno ohranja. S tem kaže, koliko je verjeti njenim izjavam doma in po svetu o njeni volji po spoštovanju človekovih pravic.

Izredno nas skrbijo tudi nekatere nedavne izjave najvišjih predstavnikov naše armade o tem, kaj je za armado pri političnem razvoju naše družbe in države sprejemljivo in kaj ne. Mislimo na izjave, ki ne izražajo samo enako-pravnega političnega stališča, temveč jih je mogoče razumeti kot grožnjo. Ob njih se zastavlja vprašanje, kdo je suveren v naši državi: ljudstvo ali armada. Je armada zaradi ljudi ali ljudje zaradi armade? Živi armada od ljudi ali ljudje od armade? Ali ne postaja civilna družba ujetnica ar-

made, če ta odloča, kaj se sme in kaj ne? Gotovo je, da je naša država v izjemno težavnih razmerah, v katere jo je spravila dosedanja oblast. Toda nedvoumna zgodovinska izkušnja nas uči, da noben vojaški režim, ne na Vzhodu in ne na Zahodu, perečih vprašanj ni rešil, temveč jih je samo zaostрил in spravil državo v še hujše stanje. Od armade pričakujemo, da bo spoštovala demokratična hote-nja državljanov, in sile, s katero razpolaga, ne bo uporabljala v politični igri.

K temu pa je treba dodati še pomemben mednarodni pravni vi-dik. Mednarodni sporazum o dr-žavljskih in političnih pravi-cah, ki ga je sprejela naša država že leta 1971, je zelo jasno dolo-čen: „Vsi narodi (peuples — ljud-stvo) imajo pravico do samood-ločbe. S to pravico si svobodno določajo svoj politični status in svobodno zagotavljajo svoj eko-nomski, socialni in kulturni raz-voj“ (čl. 1). S tem je dovolj ja-sno povedano, da je pravica do samoodločbe trajna in stalna, ka-ker tudi to, da odloča o sebi na-rod sam, ne pa o njem njegova armada. Zato v imenu najbolj o-snovnih zahtev demokracije in su-verenosti ljudstva zavračamo iz-jave armadnih predstavnikov, če vnaprej postavljajo meje demo-kratizaciji in suverenemu odloča-nju ljudi in narodov o tem, kako hočejo živeti.

Tudi razprava o političnem plu-ralizmu prihaja v odločilno ob-

dobje. O demokraciji in politič-nem pluralizmu lahko govorimo samo tedaj, ko je zagotovljena pravica do združevanja, torej tu-di političnega, in ko so vsa poli-tična združenja, ne glede na to, ali so socializem ali ne, enako-pravna in imajo enake možnosti, da jim ljudstvo na poštenih volit-vah zaupa oblast. Pri tem je odlo-čilno, da je svoboda političnega združevanja neokrnjena in da so vsa politična združenja enako-pravna — razen tistih, ki bi zago-varjala sovraštvo med narodi, nestrpnost in nasilje. Tega očit-no ne upoštevajo izjave v prid nekakšnemu nestrančarskemu po-litičnemu pluralizmu. V teh kri-znih časih vsi skupaj preveč bo-leče čutimo posledice nekaterih značilnih jugoslovanskih polovi-čarskih rešitev (med katere sodi tudi tako imenovana dogovorna ekonomija), da bi se še enkrat dali slepiti z meglenimi in nedo-ločnimi idejami.

Legitimnost vsake oblasti pri-haja samo od poštenih volitev in velja za čas, za katerega so bili nosilci oblasti izvoljeni. Vsako prilaščanje trajne legitimnosti in oblasti je v očitnem nasprotju z že omenjeno pravico do samood-ločbe. Če naj bi v bližnji prihod-nosti res prišlo do poštenih voli-tev, bo moral na njih vsak politič-ni subjekt imeti enake možnosti, ne samo programske, temveč tudi medijske in finančne. Noben zma-govalec pa si ne bo mogel pril-aščati več oblasti kot do naslednjih

svobodnih in poštenih volitev.

Spričo kritičnih trenutkov, ki jih živimo in jih bomo v bližnji prihodnosti verjetno še doživljali, poziva komisija Pravičnost in mir vse iskrene demokrate v Sloveniji in Jugoslaviji najprej k enotnosti, nato pa k vztrajni ter odločni zvestobi idealom demokracije in celovitega spoštovanja vseh človekovih pravic. Državni organi, posebej še predsedstva republik, pokrajin in federacije, pa so dolžni skrbeti za spoštovanje mednarodnih pogodb in dokumentov, ki jih je podpisala Jugoslavija.

Prav zato, ker je naša država podpisnica temeljnih mednarodnih dokumentov o spoštovanju človekovih pravic, med katere sodi tudi sklepni dokument dunajske konference o varnosti in sodelo-

vanju v Evropi z dne 15. januarja 1989, poziva komisija Pravičnost in mir tudi vso demokratično mednarodno, predvsem pa evropsko javnost, naj zastavi ves svoj mnogovrsten vpliv, da bo naša država, ki bi rada obveljala za deželo svobode in spoštovanja človekovih pravic, v celoti spoštovala vse obljube, ki jih je dala s podpisom mednarodnih dokumentov.

Ne nazadnje pa se Komisija obrača k vsem vernikom katoliške Cerkve in jih ponovno poziva, naj se pridružijo demokratičnim gibanjem v naši domovini in naj pogumneje ter dejavno podpirajo vsa prizadevanja za resnično in popolno demokratizacijo.

V Ljubljani, 31. oktobra 1989.

Komisija Pravičnost in mir
prof. dr. Anton Strež, predsednik

Slovenski narodni odbor ob pretresih v domovini

V dneh, ko je svet priča dogodkom, ki z vedno večjo silo govore o rušenju vsega, kar je bilo grajeno in vzdrževano z nasiljem pod komunističnimi režimi v državah vzhodne in srednje Evrope, ter dokazujejo odločno voljo narodov, da temu stanju napravijo konec, ko se je zrušil sramotni berlinski zid, ko na Češkoslovaškem spet govorijo o praški pomladi in išče Evropa novo politično ravnovesje, spremljamo s posebnim zanimanjem, zavzetostjo in skrbjo dogodka v domovini. Ob njih ponovno

P o z d r a v l j a m o vsa gibanja in stremljenja po demokratizaciji narodovega političnega, gospodarskega in družbenega življenja. Prepričani, da je svobodno delovanje političnih strank, v okviru nove, svobodno izglasovane slovenske ustave, edino zagotovilo re-

snične demokracije med nami, vabimo vse rojake, da se pridružijo skupnemu iskanju osnov za narodovo bodočnost, nalogi, kateri posveča SNO skrb in napore vsa leta svojega obstoja.

U g o t a v l j a m o, da zahtevajo hitri politični premiki na evropski celini premišljenih, a naglih odločitev slovenskih demokratičnih sil, da nas dogodki ne prehitijo in da naš narod ne bo ponovno objekt med silami, ki se bore za premoč na novem političnem zemljevidu Evrope.

O d o b r a v a m o v celoti odločno izjavo komisije Pravičnost in mir z dne 31. oktobra 1989 in se pridružujemo njenemu pozivu da je treba pogumno delati za resnično in popolno demokratizacijo Slovenije. Ob tem poudarjamo, da je po krščanskem družbenem nauku mogoče pričakovati vrednih sadov pri uresničevanju te globoke družbene preosnove le tedaj, kadar smo vsak zase pripravljeni na osebne odpovedi in napore.

O b s o j a m o izjave jugoslovanskih vojaških osebnosti, ki skušajo z grožnjami zavirati težnje narodov po suverenosti, pravici do samoodločbe in popolni politični demokratizaciji. Vojska, ki ščiti le koristi totalitarne manjšine ter se obrača proti narodovi volji in njegovim zahtevam, je v bistvu narodu sovražna vojska. Obsojamo pa tudi vedno pogostejša narodnostna izzivanja, ki jih organizirajo komunistični organizmi drugih republik, ter ponovno izjavljamo, da niso ti za svoja dejanja in njih posledice popolno in nedeljivo odgovornost.

O p o z a r j a m o rojake v zdomstvu, naj dogodke v domovini spremljajo s pametno presojo in treznostjo in naj ne nasedajo na videz razveseljivim, a v resnici večkrat varljivim ukrepom predstavnikov vladajočega sistema, ki sredi propadanja še vedno iščejo, kako bi ohranili tudi v novih razmerah čim več oblasti. Naj ne sprejemajo darov in miloščine od tistih, ki so krivi ne le njihove nesreče, temveč dolgoletnega trpljenja vsega naroda.

Svobodno bodočnost naše domovine je mogoče graditi le na neokrnjenih demokratičnih osnovah. Dokler teh ni, se bomo vsi svobodoljubni rojaki doma in v zdomstvu zanje borili, pri tem pa nikakor ne bomo podpirali samovoljnih sklepov režima, ki pet desetletij ni maral priznati narodu pravice suverenega odločanja.

V novembru 1989.

SLOVENSKI NARODNI ODBOR

Rudolf Smersu
predsednik

dr. Peter Urbanc
podpredsednik

Vernost v Sloveniji narašča

V „Novi reviji“ (števil. 83 in 84) je Zdenko Roter objavil zelo zanimiv članek z naslovom „Revitalizacija religije v Sloveniji konec osemdesetih let“ (t. j. obnovljena življenjska sila vere v Sloveniji).

Iz daljšega članka bomo povzeli samo najbolj značilne izjave in statistične podatke iz študije, ki jo je napravilo „Slovensko javno mnenje 1988“. Ta študija obsega desetletno dobo, t. j. od leta 1978 do 1988. Uvodna ugotovitev je, da „že prvi globalni vpogled v dobljene rezultate in njihova primerjava s prejšnjimi leti pokažeta, da o revitalizaciji katoliške religije v Sloveniji ni utemeljeno več mogoče dvomiti“.

V članku ni navedeno število oseb (od mladine do upokojencev), ki jih je vodstvo Slovenskega javnega mnenja zaslilo. Tisti, ki so bili zaslišani, so dobili naslednja vprašanja:

- a) ali bi nam lahko zaupali, če ste verni (religiozni) ali niste in ali obiskujete verske obrede;
- b) ali sta po vašem mnenju vera (religija) in Cerkev v naši družbi potrebni ali nista potrebni;
- c) ali religioznost oziroma nereligioznost vpliva ali ne vpliva na človekovo poštenost, moralnost;
- d) ali je po vašem mnenju pri nas dovolj ali premalo verske svobode glede osebnega izpovedovanja vere;
- e) kakšna naj bi bila po vašem mnenju vloga Cerkve v naši družbi;
- f) o tem, kdo oziroma kaj je bil Jezus Kristus, obstaja več različnih mnenj; katero od navedenih mnenj je za vas sprejemljivo?

Vsa vprašanja so bila zaprta. Kako so odgovarjali ljudje na gornja vprašanja, bomo navedli v nadaljevanju tega članka.

V globalni razdelitvi vernih, nevernih in neopredeljenih državljanov v slovenski družbi je prišlo — kakor pravi Roter — do upoštevanja vrednih sprememb. Prišlo je do zaustavitve razkristjanjenja, značilnega za prvo opazovalno desetletje (1968-1978). Hkrati s tem pa je prišla do izraza velika kriza nereligiozne orientacije, ki se kaže predvsem v velikem padanju skupine nevernih.

Ob ohranitvi kmečke večine med verniki, je opazno naraščanje vernosti pri delavstvu.

Kako je vernost v Sloveniji naraščala, pokaže Roter v naslednjih številkah: najnižji odstotek vernih je bil leta 1978 (46,1%), dočim je bil odstotek vernih leta 1988 57,8%, to je za 11,7% višji.

Kako pa je bilo v tem času s

skupino nevernih? Skupina nevernih doseže v drugem desetletju najnižjo točko t. j. 31,3% v primerjavi z letom 1978. Ta podatek jasno govori, da se kriza nereligiozne orientacije nadaljuje. Skupina neopredeljenih leta 1988 pa ostaja na ravni zadnjih let (11,4 odstotkov).

Kako pa je z obiskovanjem verskih obredov? Med obiskovalce verskih obredov šteje Roter vse, ki so to izjavili ne glede na pogostost obiskovanja cerkve (vsako nedeljo ali samo nekajkrat na leto, ob velikih praznikih). V letu 1978 je bilo obiskovalcev verskih obredov 40,5% od celotnega slovenskega prebivalstva. V letu 1988 pa se je ta odstotek dvignil na 57,8%. Ali če to povemo enostavneje — kakor pravi Roter: **od leta 1978 dalje so cerkve vsako leto bolj polne.** Razumljivo je, da drugo desetletje beleži padec skupine neobiskovalcev verskih obredov. Teh je bilo l. 1978 še 53,5%, dočim jih je bilo leta 1988 še 42,2%.

Zelo značilni so odgovori na vprašanje o potrebnosti ali nepotrebnosti vere in Cerkve v naši družbi. Že leta 1983 — pravi Roter — smo ugotovili težnjo po naraščanju stališč o potrebnosti vere v težavah in stiskah. V istem času pa smo tudi ugotovili zmanjšanje deleža stališč o nepotrebnosti vere v današnjem času. Izrazilo je narastel delež stališč „Vera in povezanost s Cerkvijo sta tudi za današnjega človeka potrebni“.

Dočim je bil odstotek v letu 1969 teh, ki so se tako izjavili 28,7%, se je v letu ta odstotek dvignil na 38,1%. Bistveno pa se je skrčila skupina, ki je bila mnenja, da vera danes ni potrebna (od 22,8% v letu 1969 na 5,9% v letu 1988). Skupaj se 72,9% vprašanih leta 1988 izreka pozitivno o potrebnosti vere v današnjem času.

Večina vernih se popolnoma strinja z vlogo Cerkve na socialno-humanitarnem področju. Ta odstotek se je od leta 1982, ko je znašal 52,7%, dvignil v letu 1988 na 66,1%. Na vprašanje o političnem delovanju Cerkve, pa so vprašani odgovorili leta 1982 s 13,6%, leta 1988 pa s 17,2%, da soglašajo s političnim delom Cerkve. Tistih, ki s tako vlogo Cerkve niso soglašali, je bilo leta 1982 65,7%, leta 1988 pa 61,1%. Iz tega Roter sklepa, da slovenska javnost večinsko (61,1%) ni naklonjena temu, da bi katoliška Cerkev oblikovala politična stališča in da bi spodbujala politično delovanje vernikov. Tudi večina vernih (57,3%) je proti politični vlogi Cerkve.

Na vprašanje o verski svobodi glede osebnega izpovedovanja vere, je večina (72,4%) odgovorila v letu 1988, da je te verske svobode dovolj, dočim jih je 15,8% odgovorilo, da je verske svobode premalo. Zanimivo pri tem pa je stališče „mnenjskih voditeljev“ (zdravniki, duhovniki, književniki, samostojni kulturni delavci, časnikarji, profesorji in pod.), ki

so se z 32,1% izjavili, da je verske svobode premalo.

Na vprašanje, „ali religioznost oz. nereligioznost vpliva ali ne vpliva na človekovo poštenost, moralnost“ je večina odgovorila, da človekova poštenost ni odvisna od tega, ali je religiozen ali nereligiozen (v letu 1988 74,2%). Zanimivo pa je naraščajoče prepričanje, da je lažje biti pošten, če si religiozen.

Značilni so tudi odgovori na vprašanje „kdo ali kaj je bil Jezus Kristus“. Mnenje, da Jezus sploh ni nikdar živel, da je izmišljen, da je mit, legenda, se je znižalo od 13,1% v letu 1983 na 9,5% v letu 1988. To kaže po mnenju Roterja na določeno rušenje sestavin bojevitiga ateističnega ideološkega modela. Močnejše pa je med vprašanimi tako imenovano laično gledanje (Jezus je v resnici živel, vendar je bil le izreden človek, okrog katerega so se pozneje spletle legende in pričevanja.) Katoliško gledanje — Jezus je v resnici živel, bil je Bog, ki se je učlovečil, bil je hkrati Bog in človek — se je pri vprašanih dvignilo od 16,5% na 21,3%, kar je po mnenju Roterja znamenje sprememb in znamenje porasta vernosti v Sloveniji.

Pomembne so spremembe pri mladini. Medtem ko je bil v starostni skupini od leta 18 do leta 25 delež religioznih leta 1974 — 34,9% in nereligioznih 50,2%, se je razmerje leta 1988 popolnoma zaobrnilo. Delež religioznih je na-

rastel na 50,5%, delež nereligioznih pa je padel na 35,4%. Enake značilnosti najdemo tudi pri starostni skupini od 26. do 30. leta. Leta 1978 je bilo religioznih 34,8% in nereligioznih 50,8%, dočim pa je bilo leta 1988 nereligioznih 34,4%, religioznih pa 50% — torej popolnoma obrnjeno razmerje.

Če pogledamo še obisk verskih obredov po starostnih skupinah, potem pridemo do enakih ali podobnih dejstev kot v zvezi z religioznostjo. Leta 1978 je bilo v starostni skupini od 18 do 25 let 36,9% obiskovalcev verskih obredov in 63,1% neobiskovalcev. Leta 1988 pride do obrata: obiskovalcev je 54,0%, neobiskovalcev pa 46,0%. Po mnenju Roterja gre pri mlajših generacijah za neke vrste vrnitev h krščansko obredno-kulturni-tradiciji.

Kako pa je z religioznostjo posameznih izobrazbenih skupin? Najbolj religiozna je skupina z osnovno šolo s 73,4% v letu 1988, potem pa delež religioznih z rastočo izobrazbo pada in doseže v skupini višja, visoka šola 27,7%. Če primerjamo leti 1978 in 1988 je bistvena novost ne le v tem, da je religioznost narastla in nereligioznost pada v vseh izobrazbenih skupinah, marveč posebej v tem, da je religioznost najbolj narastla v skupini višja, visoka šola (od 9,5% leta 1978 na 27,7% leta 1988). Vsi ti podatki povedo, da se izobrazbena raven verujočih dviga.

Poglejmo še, kako je z vero v

posameznih poklicih. Kmetje slej ko prej ostajajo najbolj religiozna skupina (88,8%) in najmanj nereligiozna (4,3%) socialna skupina. Zelo zanimivi pa so podatki pri delavcih. Vernost delavstva je od 50,7% leta 1978 narastlo na 65,1% leta 1988, nevernost pa padla od 35,8% na 23,6%.

Spremembe so tudi pri uslužbencih (uradnikih). Ti so sicer v primerjavi z drugimi družbenimi sloji najbolj nereligiozni (47,7%). Vendar tudi pri njih narašča religioznost. Dočim jih je bilo leta 1978 kar 75,9% nereligioznih. Le-

ta 1988 pa je med uslužbenci religioznost narastla od 15,6% kar na 37,8%. **Vernost leta 1988 je torej delavsko-uslužbensko-kmečki pojav**, kakor pravi Roter, ki napoveduje poglobljanje krize nereligiozne orientacije.

Sklep, ki ga napravi Roter na koncu razprave je tale: Če je bila za obdobje 1968-1978 odločilna kriza religiozne orientacije in prakse, potem je za obdobje 1978-1989 ključna globinska kriza nereligiozne orientacije. Narašča vernost pri vseh slojih v Sloveniji.

Rudolf Smersu

II. Krekov shod na Svetem Joštu nad Kranjem z mašo in akademijo je 17. septembra organiziralo občestvo izobražencev iz Kranja. Govoril je dr. Janez Juhant.

Molitveni dan za duhovne poklice je bil 9. septembra na Brezjah, na Sveti gori pri Gorici in na Ptujski gori.

Pastoralno prenovo v koprski škofiji, ki bo trajala 3 leta, je napovedal škof Pirih, kot je imela ljubljanska nadškofija lani svoj pastoralni občni zbor in mariborska letos škofijski zbor. Škof Pirih je pojasnil razlog: „Rast števila nevernih in odhajanje iz okrilja Cerkve, odsotnost mladih v življenju Cerkve na Primorskem, nemoč in odsotnost staršev in odraslih pri verski vzgoji otrok, nadaljevanje sekularizacije, odsotnost laikov v življenju Cerkve, vprašanje duhovnih poklicev. Ta in še druga vpraša-

nja zahtevajo od nas pogovor, razmislek in nove odločitve.“ Na prvo mesto je škof postavil globlje poznanje skrivnosti Cerkve.

Teološki tečaj 1989 za študente in izobražence je bil v Ljubljani in Mariboru od 13. do 25. novembra z naslovom Nova doba. Predavali so: dr. Rudi Koncilija, Nova doba — izziv kristjanom; Ciril Zlobec, Kulturnocivilizacijski premiki v zavesti slovenskega človeka; Marko Pogačnik, Duhovne silnice človeka nove dobe; p. dr. Edi Kovač, Izziv sporočila v novi dobi; Dušan Plut, Zakaj se borim za zeleno deželo; dr. Jože Krašovec, Svetopisemsko sporočilo o novi dobi; dr. Janez Gril, Prevrednotenje vrednot; dr. Drago Ocvirk, Vidik svetega v osebi in naravi; dr. Anton Strle, Duhovne stalnice in nova doba; p. dr. Tomislav Šagi Bunić, Kaj nudi Cerkev človeku nove dobe.

Razvojna teorija (evolucionizem)

Osnovne trditve razvojne teorije — bolje: hipoteze — so:

Živa bitja so se razvila iz neorganskih snovi.

Med živalskimi vrstami so nastajale variacije in mutacije; prišlo je do prehoda ene vrste v drugo.

Med živalskimi vrstami je neprestan boj za obstanek. Ostajajo tiste, ki so odpornejše, sposobnejše (survival of the fittest)

Iz najvišje živalske vrste nekatere opice se je razvil človek

Nazor, da izhaja ves človeški rod od enega para, ki se je razvil iz nižjih oblik življenja, se imenuje monogenizem.

Poligenizem pa uči, da se je iz živali razvila več kot ena človeška dvojica na različnih krajih in v različnih časih.

Utemeljitelj tega nauka je bil Charles Darwin (1809-1882). Ta znanstveni diletant je s pet let trajajoče vožnje na ladji Beagle prinesel veliko zbirko fosilij in jo potem spopolnjeval. V dnevniku „Potovanje Beagla“ je dokazoval, da v razumskih sposobnostih ni bistvene razlike med človekom in opico.* Svojo razvojno hipotezo je

* Prebivalce Ognjene zemlje (Tierra del Fuego) opisuje kot ljudi brez vere, neartikularne govorice. Žene pobijajo in jedo. „Tedad mi je šinilo v glavo: taki so bili naši predniki.“ V resnici najbrž sploh ni videl nobenega Indijanca. Poznejši raziskovalci so dognali, da tamkajšnji lju-

devjal v knjigah „Izvor živalskih vrst“ (On the Origin of Species..., 1859) in „Izvor človeka“ (The Descent of Man, 1871).

Odkod uspeh razvojne hipoteze

Darwinove domneve so se naglo razširile in se drže kot znanstveno razkritje prav do danes. Odkod uveljavljanje in uspeh teh špekulacij, katere je znanost dokončno prikazala kot največjo prevaro?

19. stoletje je po razumarskem 18. podedovalo versko brezbržnost in brezboštvo. V modi je bilo odklanjanje vsake metafizike. Med znanostjo je vladal pozitivizem. Ta raziskuje čutno dojemljivi tvarni svet; v vsem najde zgolj mehanične postopke. Ne zanima ga izvor sveta in življenja, ne priznava umnega načrta in vodstva v stvarstvu. Pozitivističnemu znanstveniku se zdi tako stališče potrebno za znanstveno svobodo, varuje naj ga pred verskim mračnjaštvom in verskimi preprekami. Pozitivisti so se sklicevali na velike uspehe, katere so od 17. stoletja dosegli empirično opazovanje, matematično merjenje in eksperimentalno potrjevanje, kar je stopilo na mesto stare metafizične zamisli razumno zasnovanega reda.

dje niso ljudožerci, da verujejo v najvišje Bitje, da imajo visoko razvito нравnost.

Zaradi te znanstvene „čisto-
sti“, osvobojene metafizičnih idej
stvarjenja in namembnosti, se je
pozitivistom Darwinova hipoteza
zdela zaželena, saj ni bilo druge,
ki bi bila tako „odločno naturali-
stična, mehanična, objektivna, ne-
osebna in ekonomska“. Zamižali
so pred njeno logično šibkostjo in
neizmerno majhno statistično ver-
jetnostjo. Prezrli so, da je med
predmetom matematične fizike in
predmetom biologije, kamor spada
Darwinova hipoteza, velikanska
razlika. Tako so prešli meje znan-
stvenega področja; zavzeli so fi-
lozofsko stališče, dali so prednost
slučaju pred razumom kot virom
svetovnega reda. Njihovo filozof-
sko stališče je bilo podobno, kot
so ga v grško-rimskem svetu ime-
li epikurejci; ti so že učili raz-
vojnostno hipotezo.

Tako je torej pozitivistična zah-
teva mehanicistične znanstvene čis-
tosti pri preučevanju živih bitij
in življenjskih pojavov te ljudi
zavedla v najbolj neznanstveno
domišljijo, za katero ni dokazov
in jih ne more biti.

Razvojnostni ateizem

Še huje je bilo, da je na njih
izbiro Darwinove hipoteze delova-
la njihova brezbožnost. Odklanjali
so Stvarnika in stvarjenje, pa so
šli molit „vsemogočni slučaj“, saj
se po njihovem pojmovanju vse
razvija po slučaju.

Darwin sam je imel svojo raz-
vojnostno „teorijo“ za nespravlji-

vo z vero. Njegov najbolj vneti
sodelavec Thomas Huxley je pou-
darjal, da je velika zasluga te
„teorije“ njeno „popolno in ne-
spravljivo nasprotje do tiste sil-
ne in dosledne sovražnice najvi-
šjega umskega, nramnega in druž-
benega življenja človeštva — ka-
toliške Cerkve“.

Nemški protikatoliški biblični
kritik David Strauss je zapisal, da
je Darwin odkril naravno silo, ki
izključuje čudeže, za katerih iz-
trebljenje so se filozofi in kritič-
ni teologi njegove vrste zopet in
zopet trudili. V Darwinovi „na-
ravni izbiri“ je Strauss dobro vi-
del nadomestilo „vsemogočnega
slučaja“ za vsemogočni um Boga
Stvarnika.

Freud je nekoč zmagoslavno de-
jal: V zgodovinskem poteku je
znanost zadala dva močna udarca
naivni ljubezni človeštva do same-
ga sebe. Prvi naj bi bil odkritje,
da Zemlja ni središče vesoljstva.
Drugi naj bi bil v tem, ko je biolo-
ška raziskava oropala človeka edi-
ne posebne pravice, da je bil pose-
bej ustvarjen, ter ga potisnila na
zgolj potomca živalskega kralje-
stva.

Ne le darviniste, temveč vrsto
rodov, ki so jih poučevali v evo-
lucionizmu, je sprejetje tega nau-
ka vodilo v izgubo vere.

Dognano je, da v naši dobi vsak
napad na vero temelji na evoluci-
ji. Dognano je, da je upad vere
postal mncžičen, odkar se po šo-
lah uči evolucionizem. Strašno je,
da zavračajo vero učenci katoli-

ških verskih šol, koder je razvojnostna hipoteza vdrla v učbenike in celo v katehezo.

Velika pridobitev je bil evolucionizem za marksizem. Je kot hrbetnica temu materialističnemu sistemu. Marx je ob „Izvoru vrst“ napisal: „Darwinova knjiga je silno važna in mi služi kot temelj za razredni boj.“ Želel je svoje glavno delo Kapital posvetiti Darwinu, pa je ta to „čast“ odklonil.

Protiživljenjska filozofija

Razkristjanjena družba naše dobe živi v znamenju in češčenju opice-človeka. Nekdaj so se mladi rodovi učili, da izhajajo od A-

dama, edinega bitja na zemlji s svobodno voljo in odgovornostjo do Stvarnika. Zdaj se uči, da so iz živali, in mladi ljudje živijo kot živali po nagonih. Družba ocenjuje človeško življenje kot živalsko. Zakonodavci, oblastniki, pravniki in zdravniki so prišli iz šol, kjer uče Darwinovo mnenje o preživetju najspodobnejših in zatrtju manj sposobnih. V takem razpoloženju postaja država morivec. Darwinizem je uradna protiživljenjska filozofija. V njenem duhu pobijajo milijone nerojenih otrok, umsko zaostalih, starostno onemoglih, narašča propaganda za evtanazijo.

(Konec prihodnjič)
Alojzij Geržinič

Za družino

VZGOJA ZA ODPOVED

Odpoved iz zaupanja in ljubezni

Vsi ljudje, ki živijo skupaj, se morajo znati odpovedati svojim prvobitnim, nagonskim potrebam:

Triletni Tomažek naj bi se znal pogoditi s svojo sestrico, kateri bi se rad maščeval za prestane udarce.

Sedemletni Samo naj bi se znal ustaviti sredi igre in prišel h kosilu, čeprav bi rad dalje gradil.

12-letna Aleksandra se mora učiti angleščine, medtem ko gredo njene prijateljice plavat.

Mati z več otroki mora pospravljati, medtem ko lahko soseda, ki je brez otrok, sedi v kavarni.

Oče obvladuje svoje spolne želje, ker je njegova žena bolna.

Sožitje v skupnosti od vsakegar zahteva usklajevanje svojih potreb s potrebami soljudi. Ne moremo imeti v vsakem trenutku vsega, kar bi rad, ker imajo svoje želje tudi drugi. Ko so moje želje v nasprotju z željami drugega, sem trčil na mejo svobode, na kateri je treba skleniti kompromis, ki zahteva odpoved.

Tudi spolna vzgoja je zelo po-

membna; otrok naj se že v zgodnjem otroštvu uči, da ne bo takoj popustil vsakemu poželenju; sposobnost, da se znamo zavestno odpovedati, je ena bistvenih postavk za zavestno oblikovanje medsebojnih odnosov med moškim in žensko. Zato delamo danes veliko napako, če takoj izpolnimo otrokom vse želje. Kako naj pričakujemo od njih, da se bodo znali kasneje odpovedovati, če jih nismo že v otroštvu polagoma usposobili za to? Kako naj pričakujemo od šestnajstletnika, da bo še nekaj časa počakal s spolnimi odnosi, če ga nismo že v otroštvu učili čakanja?

Kako naj spodbudimo majhnega otroka, da bo odložil ali se odpovedal neki želji? Pogosto svetujemo, naj učimo otroke, da bodo uvideli potrebnost. Toda za majhnega otroka je značilno, da ravno tega ne zmore. Saj mu nekaj prepovemo ali ga kdaj v kaj prisilimo prav zato, ker mu manjka spoznanje. V zgodnjem otroštvu moramo obvladovanje nagonov usmeriti bolj na čustveno področje kot pa na področje spoznanja in volje. Zanesemo se na zaupanje, ki ga ima otrok do svojih staršev, kajti na tem temelji njegovo pri-

zadevanje, da bi se ravnal po njihovih željah, ker jih ima rad.

Da užitkov ni mogoče vedno zadovoljiti, izkusi otrok najprej pri urah hranjenja, če polagoma preidemo k hranjenju ob natančno določenih urah. Vendar naj bi otroka na to obzirno navadili. Tako se bo smel zanesti na to, da bo njegovo poželenje izpolnjeno ob določenih urah, učil pa se bo tudi, da s svojim kričanjem ne more izsiliti zadovoljitve poželjenja. Zaupanje se pri tem opira na rednost obrokov. Kolikor bolj zanesljiva je pri tem mati, toliko bolj bo otrok zaupal in toliko lažje se bo navadil čakanja.

Pomembno je, da otroku odpoved nadomestimo s čustvenimi dokazi gotovosti, zavarovanosti in ljubezni, po katerih čuti in doživlja pozornost staršev do svoje osebe. „Tudi če ne dobim tega ali onega, smem vendar zaupati, da resno jemljejo moje želje.“

Tako naj bi na primer otroka postopoma in obzirno odvajali od stekleničke. Ob tem ne sme dobiti občutka, da mu steklenička ni več dovoljena, ker ni priden ali ga mama nima več rada. Če otrok čuti ljubezen, ohrani zaupanje v svet, četudi je deležen marsikaterega prikrajšanja. Vsaka odpoved mora izhajati iz potreb skupnega življenja, sicer ni utemeljena. Uvajanje v odpovedovanje in odložitve zadovoljitve potrebe naj bi nikdar ne bila sama sebi namen. Odpoved sama po sebi ni dobrina, po kateri naj bi težili,

marveč je pomanjkanje. Odpoved je smiselna le tedaj, če jo opravimo, ko je nekaj drugega bolj potrebno.

„Očka, bom za rojstni dan dobil električna železnico?“

Oče na to: „Ne, otrok, za kaj takega si še premajhen.“

„Saj sem že velik in bi se znal igrati z njo.“

„Veš, to ni tako enostavno: sestaviti tračnice, priključiti transformator in še marsikaj drugega; to zmore šele devetleten otrok.“

„Očka, mi boš kupil železnico, ko bom star devet let?“

„Takrat pa gotovo, in še celo lepo, z mnogimi vagoni in z dvema lokomotivama.“

Sin veselo spolzi iz očetovega naročja. Njegove želje niso odbili, preložen je le čas njene izpolnitve.

Otrokom naj bi pomagali razumeti, da nekaterih stvari ne morejo imeti, namesto da jim povzročamo skrb in slabo vest z moraliziranjem in z grožnjami. Otrok je pri petih ali šestih letih že dovolj star, da razume razloge. Zato ni prav, če mu nekaj brez utemeljitve odklonimo. To ne velja le za poželenje po imetju in hrani, marveč tudi za njegovo prepirljivost in druge nagonske vzgibe.

Svoboda brez meja

Oviranje otrokovega razvoja, zatiranje njegovih sil vodi na stranjsko pot v duševno-duhovnem razvoju. Takšen otrok se bo, ko odraste, le s težavo za kaj odločil, razvil iniciativo in aktivnost. Hrcmost (duševna), pasivna, dvom in cincavost so značilni za ljudi, ki v otroštvu niso smeli ničesar „uničiti“.

To ne pomeni, da bi zaradi napačno pojmovane svobode starši otroku dovolili vse: da bi mu dali na voljo celo stanovanje, namesto da mu dodelijo omejen prostor; da se sme igrati z vsem, tudi z dragoceno opremo in dragimi knjigami; da se starši in drugi ne prestando ravnajo po njegovih željah.

Takšen otrok bo najkasneje pri dveh ali treh letih, ko si išče prve tovariše za igro ali gre v vrtec, bridko izkusil, da z ljudmi in predmeti ne moreš ravnati le po lastni volji in poželenju. Pretresen bo doživel, da njegove volje, ki je bila staršem sveta, drugi še zdaleč tako ne spoštujejo. Otrok nujno potrebuje omejitve njegovih vzgibov in potreb, red, ki ga varuje in ščiti. Zato naj bi od začetka, se pravi takoj ko se začne otrok plaziti in tekati po stanovanju, postavili nekatere meje, na primer knjižno polico ali kredenco s steklenino. Ko se otrok bliža prepovedanim področjem, sliši od začetka dosleden „ne“.

Če boste mirno in vztrajno dva ali tri mesece prepovedovali ne-

katere predmete in področja, ko se jim bo otrok bližal, se vam ne bo treba več bati. Pri tem je odločilno, da postavite le nekaj prepovedi. Kajti otrok, ki vsakokrat, ko si kakšno stvar zaželi, zasliši „ne“, resignira ali mnogo prej prestopi mejo dovoljenega.

Vzgoja, ki postavlja meje, otroku ustreza. Ne služi le upravičenemu zadovoljevanju potreb, ki jih ima odrasel, marveč otroku tudi pomaga. Pri vzgoji k samostojnosti otrok potrebuje varovalni prostor, starševski ne, če naj ne bo izpostavljen neomejenemu prostoru samovolje, kjer se bo čutil nezaščiten in izgubljen. Socialno vedenje se ne more izoblikovati brez omejene svobode. Ob lastnih potrebah ne smemo bližnjega nikdar izgubiti izpred oči. Najboljša csnova za uspele spolne odnose v kasnejših letih je previdno navajanje na upoštevanje mej, zmožnost čakanja in odpovedovanja. Toda otrok naj bi se tega ne naučil iz strahu pred premočjo odraslih, marveč iz zaupanja in ljubezni do njih; le tako zraste spoštovanje do pravice drugega. Skrajna „antiavtoritativna vzgoja“ predstavlja za vzgojo eno največjih nevarnosti. Omejevanje in zatiranje otroških aktivnosti ali moralno razvrednotenje otroških teženj po ekspanziji pa prav tako vodi v duševno obubožanje, zakrnitev. Tudi tu je prava pot v zlati sredini, ki se izogiba vseh skrajnosti.

Dietmar Rost-Janko Bohak

Arterioskleroza

Nastanek in vzroki arterioskleroze

Pri arteriosklerozi ali poapnenju žil gre za spremembo v ostenju krvnih žil. Z leti namreč stene v arterijah otrdijo, kar lahko ugotovimo že zgolj z otipanjem žile. Zaradi otrditve in odebelitve ostenja se seveda zmanjša notranji premer žil, kar pri velikih žilah ne pomeni posebne ovire; vse drugače pa je, če se to zgodi v tanjših žilicah. Posebno velja to za srčne arterije, ki prehranjajo srce, in pa arterije v nogah. Arterioskleroza se razvija postopoma, v nekakšnih „obrokih“, tako da celo pri istem bolniku ni hkrati enakomerno razvita po vseh arterijah. Glavne spremembe se dogajajo na notranjem ostenju žil, kjer se nabirajo nekatere snovi, ki jih prinaša kri, da potem kot majhne izboklinice štrle v žilni prostor. Te izboklinice sčasoma otrde in na njih se še naprej nabirajo najrazličnejše škodljive snovi. Veliko vlogo pri tem imajo maščobe, zlasti holesterin, ki v vodi ni topljiv, prav tako pa beljakovine in sluz. Iz takšne arteriosklerotične vzboklinice nastane sčasoma nekakna trda grča ali grba, po čemer je bolezen dobila tudi ime skleroza, kajti sklerosis pomeni trd. Če se te izboklinice oblikujejo na tipičnih mestih ožilja, lahko povzročijo hude motnje. Posebej velja to za srce in

okončine. Kri po taki žili težje kroži, se lahko sesiri in tako nastane v arteriosklerotični žili krvni trombus, ki zamaši žilo.

Posledice arterioskleroze

Najobičajnejša posledica arterioskleroze je sprememba v žilah odvodnicah ali arterijah. Prva sprememba je zožitev žilnega premera, kar lahko privede do težkih motenj v prekrbi s krvjo, druga je oslabitev stene arterije, zaradi česar se žila lahko raztegne ali pa zatrga. Zožitve nastajajo različno hitro. Če se ob stenah razvijejo trombusi ali krvni strdki, se ti lahko od stene odluščijo, jih kri odnese s seboj in odloži na ožjih in najožjih mestih, kjer žilo popolnoma zapro. Onstran zapore je tkivo zelo slabo prekrvljeno in prehranjeno, zato tkivo onstran zapore odmre.

Na spodnjih ekstremitetah ali udih se tako razvije gangrena, to je odmrtno tkivo zaradi nezadostne prekrvavitve. Na srcu pa se razvije infarkt. Del srčne mišice, ki jo prehranjuje zamašena srčna žila, odmre in se kasneje zabrazgotini, če je zajet le majhen del srca, ali pa bolnik takoj umre, če je zajet večji del srčne mišice.

Kolikor danes vemo, ni nobenega enotnega vzroka za nastanek arterioskleroze, vsekakor pa poznamo pre-

češnje število škodljivih dejavnikov, ki sprožijo spremembe v človekovem ožilju. Te škodljive vplive od zunaj in znotraj samega organizma imenujemo „rizični dejavnik“. Najbolj tipični so vsekakor: starost, visok krvni pritisk, prevelika teža, visok nivo holesterina v krvi, sladkorna bolezen, nikotin, posebnosti spola in dedni faktorji. Najvažnejši rizični dejavnik je vsekakor starost, ki arteriosklerozo še pospešuje. Starajoče ožilje se, vsaj tako vse kaže, ne more uspešno upirati škodljivim vplivom, recimo holesterinu v krvi, kakor to zmorejo arterije mladih ljudi. Visok krvni pritisk je naslednji tak rizični faktor, ki je tako silen, da lahko že pri otrocih povzroči arteriosklerozo in smrt zaradi krvavitve v možganih. Če se visokemu krvnemu pritisku pridruži še visok holesterin, je nevarnost za arteriosklerotične spremembe še večja.

Statistične raziskave so pokazale tesno povezanost med nagnjenostjo k debelosti in zamaščenosti ter arteriosklerozo. Često namreč debeli ljudje obolevajo za sladkorno boleznijo in visokim krvnim pritiskom, pri čemer igra presnova holesterina odločilno vlogo. Poleg močnega krvnega pritiska je visok holesterin v krvi najpomembnejši rizični dejavnik za nastanek arterioskleroze, zlasti za poapnenje srčnih žil, tako imenovanih koronark, ki skrbijo za prehrano srčne mišice.

Vsekakor velja dejstvo, da hrana, zabeljena z rastlinskimi olji, povzroči manj arteriosklerotičnih obolenj in njihovih posledic. Zelo škodljivo je

surovo maslo, zlasti za tiste, ki se že nagibajo k arteriosklerози, saj vsebuje nekatere maščobe, ki pospejujejo nagnjenje k poapnenju žil. Na splošno velja, da ima hrana velik vpliv na nastanek arterioskleroze. Nevarne so na prvem mestu maščobe, medtem ko ogljikovi hidrati niso škodljivi.

Zveza med kajenjem in arteriosklerozo velja danes kot nekaj zanesljivega, pri čemer je treba gledati na nikotin kot na strup za ožilje. Posebno velika nevarnost za kadilce so infarkt in pa motnje v prekrvavitvah okončin. Zanimivo je dejstvo, da ljudje, ki so prenehali kaditi, po 5-10 letih enako pogosto obolevajo za temi boleznimi kakor nekadilci. Kako in zakaj postane nikotin rizični dejavnik, danes še ni povsem jasno in znano. Vemo samo, da zvišuje krvni pritisk, ki pospešuje srčni utrip in vodi do krčenja najtanjših krvnih žilic-arteriol. Posledica tega je seveda pomanjkljiva prekrvavitev in povečana možnost zastrjevanja krvi in razvoja gangrene.

Naslednji rizični dejavniki so sladkorna bolezen, pri kateri prihajajo do izraza hormonalni vplivi, pač glede na spol. Ker imajo ženski spolni hormoni določen varovalni učinek, obolevajo ženske povprečno kakih 5 let pozneje kot moški. Tudi dedni dejavniki igrajo pri tem pomembno vlogo.

Kava in čaj nimata nobenega vpliva na arteriosklerozo, kvečjemu imata lahko kava in alkohol škodljive posledice pri visokem krvnem pritisku.

Poznamo pa tudi bolezni, pri katerih se arterioskleroza le redko pokaže, na primer pri prenizkem krvnem pritisku, jetrnih obolenjih in raku.

Če se torej hočemo izogniti arteriosklerozi, se moramo zavestno izogibati različnim rizičnim dejavnikom, se pravi: nobenega kajenja več, uživati samo nizko kalorično hrano, za-

beljeno z rastlinskimi olji, predvsem pa si pametno urediti in razvrstiti delovne ter življenjske pogoje sploh. Ker se arterioskleroza razvija postopoma, moramo z njenim preprečevanjem začeti dovolj zgodaj, že med 35 in 45 letom in pri tem tudi nenehno ostati in vztrajati.

(Mladika, Trst)

Sergej Kurdakov

Odpusti mi, Nataša!

Vojaško življenje

Vse manj in manj stikov sem imel z Nikolajem Povalejevim, Borisom in Mihajlom Kirilinom, ki so se še naprej ukvarjali s prodajo mamil in narkotikov v podzemlju. Videel sem jih le včasih ob koncu tedna, ko sem šel v Novosibirsk. Ves svoj čas sem posvetil študiju in delu vodje pri mladinski organizaciji. Močno sem si prizadeval, da bi dobro izpeljala svoje naloge in dosegla zastavljene cilje. Začel sem uživati precejšen ugled. Odločil sem se, da mora biti naša organizacija najboljša v našem okrožju. Bil je to visoko postavljen cilj, saj je okrožje obsegalo mesto Novosibirsk s

širšo okolico. Vendar je bilo za mojo osebno kariero nadvse važno, da bi bila naša skupina najboljša.

Meseci so hitro minevali. Pridno sem se učil in naša organizacija je bila med najboljšimi v okrožju. Konec junija 1967 sem maturiral kot najboljši učenec v razredu. Trije najboljši učenci naše šole so bili predlagani za medalje: neko dekle je dobilo zlato medaljo, jaz pa sem dobil eno izmed srebrnih.

Potem je prišel veliki dan: razglasitev najboljše mladinske organizacije v novosibirskem okolišu. Prišli so vsi visoki funkcionarji. Sedel sem sredi svoje skupine in živčno čakal podelitev nagrad.

„Najboljša mladinska organizacija v novosibirskem okrožju je...“. Napovedovalec je umolknil, jaz pa sem zadrževal dih. „....Bariševo!“

Nisem mogel verjeti. Zmagal sem! Vse oči so bile uprte vame, ljudje so me trepljali po ramenih, ko sem si utiral pot do odra, da bi sprejel nagrado. To je bil zame velik dan. Doživel sem dolg in glasen aplavz, stiske rok in čestitke funkcionarjev iz našega okrožja. In ko sem sprejemal državno nagrado, mi jo je komunistični funkcionar izročil z besedami: „Ta fant bo še daleč prišel.“

To je bil moj življenjski cilj — priti daleč, priti v ospredje. Ko sem tako stal tam in mi je v ušesih odzvanjalo ploskanje in z njim številne čestitke, sem vedel, da je to tisto pravo. Vedel sem, da sem pravilno razumel pravila igre in pravila življenja in da bom lahko zmagal, če bom stavil nanje. Vsa leta v Bariševu in v V-I in celo v tistih letih, daleč nazaj v Prvem otroškem domu, sem doživljal same udarce. Prestal sem hude preizkušnje samozaupanja. Čeprav sem jih tedaj jemal za zlo, so me učvrstile in utrdile. Imel sem prednost pred tistimi, ki so živeli pomehkuženo in varno življenje, ki so imeli mater in očeta, da sta skrbela zanje. Lahko sem se vključil v tekmovalno igro. Pred menoj je bilo življenje in kariera in vedel sem, da sem dobro pripravljen. Ustvaril me je sistem, katerega sem razumel, in ve-

del sem, da lahko pridem na vrh,

To je bil trenutek, ko sem se moral odločiti, kakšno kariero si bom izbral. Najprej moram opraviti vojaščino. Je morda tam moj cilj? Pogovarjal sem se z nekaterimi tovariši, ki so bili pri vojakih, in dejali so mi: „Sergej, samo tega si ne želi. Bodi čim dlje od vojske, to je težko življenje in ni napredovanj. Po odsluženju roka prideš ven in začneš delati kot delavec v tovarni. Kakšna prihodnost pa je to?“ Že sam sem ugotovil, da življenje tovarniških delavcev ni kaj prida. Gotovo si česa takšnega nisem želel. Hotel sem nekaj, kar bi mi pomagalo v ospredje.

Pogovarjal sem se še s prijatelji, ki so bili v mornarici. Potem ko sem poslušal pripoved o njihovih izkušnjah, sem se odločil, da je mornarica tisto, kar si želim. Vendar sem hotel postati oficir, samo mornar je bilo zame premalo. Bil sem vodja v vseh zavodih, razen v Prvem otroškem domu, v šoli in v mladinski organizaciji, zato sem želel biti na čelu tudi v mornarici.

Tovariš Skripko mi je obljubil pomoč. „Kurdakov,“ mi je dejal, „napisal ti bom zelo dobro poročilo in priporočilo. Odneseš ga boš na naborni urad za pomorstvo v Novosibirsku in jim rekel, naj stopijo v stik z menoj.“

Pripravil je poročilo o mojem delu pri mladinski organizaciji od takrat, ko sem bil oktobrijanik, in ga poslal skupaj s svojo odobrit-

vijo v Novosibirsk. Kopijo je poslal tudi v Leningrad obenem z mojo prošnjo za vpis na pomorsko akademijo.

V začetku avgusta 1967 sem v Bariševo dobil odgovor, da sem sprejet na oficirsko pomorsko akademijo v Leningradu. To je bila neločljiva novica! Tovarišu Skripku sem bil zelo hvaležen. Slovo od dobrih prijateljev je bilo težko — vendar so bile moje oči uprte naprej in se nisem hotel več ozirati v preteklost.

Na dan odhoda sem odšel na novosibirsko železniško postajo, da bi se z vlakom odpeljal v Leningrad. Ozrl sem se okoli sebe in videl znane prizore izpred desetih let, ko sem bil tam kot potepuška sirota. Končno sem zaslišal poziv: „Vstopite za smer Moskva.“ Vstopil sem in čez nekaj trenutkov je vlak odsopihal s postaje. Nenadoma sem se zavedel, kako velik del svojega življenja puščam za seboj. Zastrmel sem se skozi okno in z dolgim pogledom še enkrat objel ogromno, staro železniško poslopje.

Žaposlen s premišljevanjem sem začel dolgo pot proti Leningradu. Vlak se je pomikal s postaje in skozi predmestje, ko pa smo prišli iz naselij, je povečal hitrost in prisluhnil sem govorici koles. Zdelo se mi je, da mi govorijo: Klik-klak, klik-klak, zmagal si, zmagal si. Klik-klak, zmagal si, zmagal si.

Da. Tebi je uspelo, Sergej. Kaj pa tvoji prijatelji? Pred očmi so

se mi zvrstili obrazi tistih, ki jim ni uspelo. Približno ob istem času nas je sedem dečkov prišlo v Prvi otroški dom, takrat ko sem imel šest let. Skupaj smo odrasčali. Samo jaz sem končal gimnazijo in edini sem imel upanje, da se bom v življenju znašel.

Odsotno sem skozi okno opazoval široko sibirsko pokrajino, ki je bežala mimo, in prikazovali so se mi še drugi obrazi, Ivan Černega, Aleksander in Vladimir Lobuznov, potem Nikolaj Zauškin, Nikolaj Povaljev, Boris Lobanov, Mihajl Kirilin, Aleks Popov, naš „Zakladnik“ in vsi moji stari prijatelji. Nekateri so postali tatovi, preprodajalci mamil, eni celo morilci. Skoraj vsak izmed njih je zabredel v kakšne težave. Ivan Černega, moj dobri prijatelj, je moral preživljati leta ječe, Aleksandra Lobuznova so ustrelili. Pretreslo me je ob misli, koliko fantov in deklet iz doma v Bariševu je kriminalcev, gangsterjev, prostitutk. Šibki, kot Saša Ognjev, pa so umrli ali naredili samomor.

Spomnil sem se Diakona in premišljeval, kaj ga bo še doletelo. Kam bo šel? Bo sploh kdaj prišel do semenišča, o katerem sanja? Seveda ne. Le kje bi se v tem življenju našel prostor za takega dečka? Moje misli so se vrnile k vsem „uradnim sirotam“ ki so jih odvzeli staršem. Kaj se bo zgodilo z njimi?

Vlak je hitel proti Moskvi in novemu življenju naproti, in kmalu se mi je zazdelo, da mi ropot

koles sporoča: Bodi močan, bodi močan. Spoznal sem, da se moram bolj kot česarkoli drugega oprijeti tega sporočila.

Po dolgem in utrudljivem potovanju je vlak zapeljal na postajo Kazan v Moskvi. Izstopil sem in začel svoj dvodnevni postanek v glavnem mestu naše države.

Prvi kraj, ki sem ga obiskal, je bil Leninov mavzolej. Stopil sem v vrsto in potrpežljivo čakal več ur, preden sem prišel do vhoda. Kot oktobrijanik sem bil Leninov vnuk, kot vodja Zveze mladine bil njegov sin. Nekoč, ko bom član komunistične partije, bom njegov tovariš.

Prevzel me je občutek spoštovanja in častitljivosti, ko sem vstopil v tiho svetišče in se približal posmrtnim ostankom Očeta Lenina. Stal sem čisto blizu in mirno opazoval truplo moža, o katerem sem se toliko učil in je bil zame bog. Bil je ustanovitelj moje „vere“, ki mi je dala nekaj, v kar sem lahko prvič v svojem življenju veroval. Učil je enakost, bratstvo in pomoč močnejših do šibkih. Sklonil sem glavo in molil. Da, bila je prava molitev, saj bi temu težko rekel kako drugače. Molil sem: „Pomagaj mi, Oče Lenin, v mojem življenju. Daj mi podporo in smer, ki jo potrebujem. Pomagaj mi, da bom razumel tvoje nauke in jim sledil. Odstrani prepreke in nevarnosti z moje življenjske poti. Varuj me in vodi me. Pomagaj mi, Oče Lenin.“ Dvignil sem glavo, še za

nekaj trenutkov gledal njegove posmrtno ostanke in odšel. Nekako sem se čutil močnejšega in bolj sposobnega, da se spoprimum s tistim, kar me čaka.

Naslednji dan sem se z vlakom odpeljal v Leningrad, šeststo kilometrov severozahodno od Moskve, kjer naj bi začel novo poglavje svojega življenja. Življenje pomorskega oficirja, ki študira na Pomorski akademiji Aleksandra Popova. V Barišvu sem „svojega“ Aleksandra Popova rad dražil, da je akademja dobila ime po njem.

Ko sem prvič videl Leningrad, sem v trenutku razumel, zakaj se je mesto imenovalo „kraljica sovjetskih mest“ in zakaj je Voltaire dejal: „Združen sijaj vseh evropskih mest bi bil lahko enakovreden Sankt Petersburgu“ (nekdanje ime za Leningrad). Mesto je nenavadna mešanica ruske brezčasovne veličine in njene sodobne kulture. Često so ga omenjali kot cesarsko prestolnico in zibelko komunizma. Pred stoletji je mesto ustanovil Peter Veliki in je po njem dobilo ime. Sedanje ime je dobilo leta 1924 v čast Vladimirju Iljiču Leninu, ki je oktobra 1917 začel revolucijo za preobrazbo svete Rusije v Zvezo sovjetskih socialističnih republik. Ko je ustanavljal prvo komunistično vladno v zgodovini, je govoril o ideološki eksploziji, ki bo pretresla in preobrazila svet. Ogromna, trideset metrov visoka deska z njegovo fotografijo je kraljevala nad ulicami in pritegovala vse pogle-

de na slovitim leningrajskem trgu pred palačo Admiralitete. Mesto je bilo v resnici, kot sem o njem bral in videl fotografije, mesto mostov. Skoraj šeststo jih je povezovalo številne kanale in reke, ki so sekale ulice.

Spominjam se, kako so se mi zazdele stavbe nizke za mesto s štirimi milijoni prebivalcev. Prebral sem, da je veljal poseben zakon, ki ni dovoljeval zgradbam — razen cerkvenim zvonikom, da bi presegale višino dvaindevetdesetih čevljev, ki jo je imel cesarski Zimski dvorec.

Ko smo se peljali po glavni avtobusni cesti Nevski prospekt, sem videl številne trgovine, restavracije in kavarne, ki na obeh straneh krajajo pet kilometrov dolgo avtobusno cesto. Na misel mi je prišel eden naših pesnikov, Aleksander Blok, ki je imenoval Nevski prospekt „najbolj lirično ulico... na svetu“. Ta opis je resničen.

Leningrad je tudi mesto muzejev. Eden najslavnejših med njimi je Ermitaža; nastanjen je v Zimskem dvorcu s tisoč sto sobami, ki je bil nekoč last Katarine Velike. Vodniki pripovedujejo obiskovalcem, da če bi potrošili le eno minuto za ogled vsakega od razstavljenih predmetov, bi potrebovali dvanajst let, da bi si ogledali vse zbirke. Vsako leto obišče muzej več kot tri milijone obiskovalcev.

Povprečni prebivalci Leningrada pa raje premišljujejo o svojem mestu kot o mestu heroju. Ta na-

ziv si je Leningrad težko prislužil v pogumnem in nepopustljivem odporu med Hitlerjevim triletnim obleganjem in v pomoru dvesto tisoč njihovih vojakov in milijona civilnih prebivalcev. V enem najhujših dni nacističnega obleganja je v štiriindvajsetih urah umrlo več kot osem tisoč Leningračanov. Medtem ko si je mesto samo očitno opomoglo od opustošenja, ki so ga povzročila bombardiranja in obstreljevanja brez primere, je več kot milijon nekdanjih prebivalcev za večno ostalo neznanih v ogromnih skupinskih grobovih. Ko sem se pripravljala na odhod v Leningrad, sem o vsem tem veliko brala.

Seveda pa sem nestrpno pričakoval prihod ne le v Leningrad, temveč na Pomorsko akademijo Aleksandra Popova. Končno je avtobus pripeljal v gozdnat predel na robu mesta, kjer je bila akademija, precej oddaljena od središča mesta.

Prvega dne so nas, rekrute, poklicali v zbor. Starejši kadeti so nas opazovali, zato smo bili kar malo živčni. Led pa je bil hitro prebit, ko so starejši kadeti vstajali in začeli spraševati, kdo je iz Moskve, kdo iz Harkova ali Donca ali Baškina. Kadar se je kdo z dvigom roke javil, so se starejši kadeti in novinci iz istega kraja takoj zbližali. Starejši kadeti, ki so prišli iz vseh krajev Sovjetske zveze, so tako mogoče našli koga iz domačega kraja in iz tega so se lahko razvila prijateljstva

Nekdo je zaklical: „Kdo je iz Novosibirska?“

„Jaz,“ sem razburjeno zaklical, se ozrl okoli in kmalu zagledal starejšega kadeta, ki se mi je smehljaj. Šla sva si naproti, si podala roke in se predstavila. Ime mu je bilo Vasil, bil je dve leti starejši od mene in prijazen fant. Veselilo me je, da sem ga spoznal, saj mi je pomagal, da sem se pri vadil na vsakodnevno življenje na akademiji in se izognil kopici težav. Tako kot v večini šol je tudi tu veljalo pravilo, da starejši razredi nenehno trpinčijo novince ali pa se tudi zavzamejo zanje. Z Vasilom sva se dobro ujemala in preživljala sva dolge ure v klepetu. Kmalu se je med nama razvilo čvrsto prijateljstvo, ki je trajalo vrsto let.

Za študij so mi dali na izbiro dva predmeta, mehaniko in radijske zveze. Želel sem postati radijski oficir, saj sem bil dober v fiziki in matematiki, sploh pa sem se navduševal nad radijsko in elektronsko opremo.

Tri dni po prihodu na akademijo, potem ko smo se nastanili, smo se vsi novi kadeti v radijski sekciji sestali, da bi izbrali vodje v mladinskih organizacijah na akademiji. Predlagali so imena in nekdo je rekel: „Predlagam Sergeja Kurdakova.“ Bil sem presečen, saj sem komaj prišel. Seveda pa mi je več kot godilo, ko je bil predlog sprejet in sem bil izvoljen za njihovega vodjo.

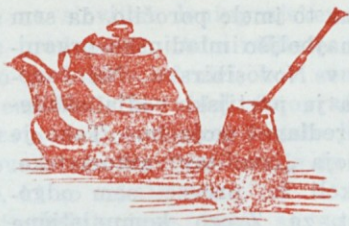
Kasneje sem zvedel, da je za-

sluge za to imelo poročilo, da sem vodil najboljšo mladinsko organizacijo v Novosibirsku. Na osnovi tega je partijski vodja akademije predlagal moje ime. Tako je bila moja „izvolitev“ avtomatska. Kakorkoli že, prevzel sem odgovornost za Zvezo komunistične mladine pri radijski sekciji na akademiji za eno leto, kolikor bi moral biti tam. Organiziral sem predavanja in učil komunistično teorijo, za svoj nadaljnji študij pa sem obiskoval predavanja iz politične geografije in aktualnih dogajanj.

Disciplina je bila na akademiji stroga, za mene pa, ki sem vse življenje preživel po zavodih, je bila akademija pravi izziv. Medtem ko so nekateri kadeti, ki so živeli bolj razvajeno življenje, obupali in niso končali študija, sem si jaz prizadeval in dosegal odlične rezultate, posebno pri delu v Zvezi komunistične mladine.

Izseljenjski duhovniki v Tinjah

V domu Katoliške prosvete v Tinjah na Koroškem so se v 2. oktobrskem tednu zbrali slovenski duhovniki in drugi pastoralni delavci, ki skrbijo za slovenske delavce po državah Zahodne Evrope. Škof Pirihi jim je govoril o duhovnosti kot temelju za rast zrele osebnosti, dr. Anton Stres o razmerjih med etiko in politiko, škof Lenič pa je govoril o Cerkvi na Slovenskem v nenehno spreminjajočih se političnih in družbenih razmerah.

med nami v Argentini

Praznik vseh svetih in dan vseh vernih rajnih 1. in 2. novembra sta kot vsako leto sklicala veliko rojakov k obisku pokopališč in k mašam za pokojne. Skupne molitve so bile na pokopališčih v Moronu, v San Justu, na Villegas, v Olivosu, v Boulogne in San Martinu, maše pa po vseh naših verskih središčih.

Na mladinskem sestanku v Slovenski hiši je bilo v nedeljo 29. oktobra srečanje z iniciativno skupino mladih s Koroške „Slovenščina — moj jezik“. Koroška skupina je tudi obiskala krajevne domove, prireditve, skupino učiteljskega osebja naših šol, se skozi mesec dni srečavala z mladino, obiskala slovenski skupnosti v Mendoza in Bariločah ter si ogledala znamenite slapove Iguazú.

Novi pevski zbor mladoporočencev iz San Justa je prvič nastopil s koncertom Marijinih pesmi po mesečni maši za primorske rojake v Devoto pri sklepni prireditvi svetogorskega leta v nedeljo 5. novembra. Marijina pesem v svežem in dognanem izrazu je zelo ugajala polni cerkvi primorskih rojakov, ki so dirigenta Andreja Selana in zbor nagradili z navdušenim aplavzom.

37. skupni mladinski dan je bil letos v Našem domu v San Justu v nedeljo 12. novembra. Ob 8. uri je bila maša v sanhuški stolnici, po maši pa v domu dviganje zastav, zajtrk, skupne igre, kosilo, finale turnirja odbojke SDO-SFZ in ob 19. uri kulturni program z napovedovalcem Blažem Mikličem, nagovorom zvezne predsednice SDO Ivane Tekavec ter harmonično ubranim nastopom folklornih, atletskih in plesnih skupin mladine iz vseh krajevnih domov. Program je bil skrbno pripravljen in brezhibno izvajen. Pesem Slovenska smo mladina je zaključila program.

Občni zbor Zveze slovenskih mater in žena je bil v Slovenski hiši 8. novembra. Na sestanku je predaval dr. Jure Rode.

24. obletnico Cankarjevega doma v Berazateguiju in 5. krajevni mladinski dan so praznovali berazateški rojaki v nedeljo 5. novembra. Dopoldne je bilo tekmovanje v odbojki, opoldne pozdrav zastavama in slovesna maša (delegat dr. Alojzij Starec in dušni pastir Jože Guštin), pozdrav predsednika doma, kosilo ter ob 16 kulturni program z govorom inž. Andreja Groharja.

Slovensko gledališče Buenos Aires je 4. novembra ponovilo v Slovenskem domu v San Martinu Suha-dolčevo satiro Figole-Fagole. Sestri Andreja in Marjeta Dolinar ter To-ne Kržišnik pa so priredili likovno razstavo.

Na 11. kulturnem večeru SKA je 4. novembra v Slovenski hiši odprl razstavo kipar in slikar Marjan Grum.

Repriza Linhartove županove Mic-ke v režiji Tineta Kovačiča in izve-dbi karapačajske igralske družine je bila 4. novembra v Hladnikovem domu v Slovenski vasi.

Na 12. kulturnem večeru SKA v Slovenski hiši je 10. novembra pre-daval dr. Taras Kermauner, kako kri-stjan gleda na sedanji slovenski tre-nutek, pod okriljem društva Zedinje-na Slovenija pa je v soboto 25. no-vembra govoril o svoji poti do kr-ščanstva.

Na srečanju Slovenskega katoli-škega akademskega starešinstva je bil v soboto 11. novembra ob pogr-njenih mizah v Slovenski hiši po uvodnih besedah predsednika SKAS-a dr. Andreja Finka pogovor z dr. Tarasom Kermaunerjem, dr. Alenko Goljevšček in dr. Antonom Stresom.

Na 13. kulturnem večeru SKA je 18. novembra predaval dr. Anton Stres o „Slovenski pomladi“, na 14. kulturnem večeru 24. novembra pa dr. Alenka Goljevšček o starih mito-logijah v novih preoblekah.

Tombolska prireditel je bila v ne-

deljo 19. novembra v Našem domu v San Justu.

Delegat dr. Alojzij Stare je 20. in 21. novembra obiskal rojake v Ro-sariu, 22. novembra pa v Córdobi. Obiskal je družine in ostarelim in bolnim podelil zakramente in v obeh mestih imel slovensko mašo.

Mesečni sestanek slovenskih du-hovnikov je bil 29. novembra izjem-no v Baragovem misijonišču v Slo-venski vasi. Na sestanku je preda-val dr. Anton Stres o razmerah v Sloveniji.

Pri Ligi žena-mati v San Martinu je 22. novembra predavala Pavlina Dobovšek.

V Slovenskem domu v Carapacha-yu je bila v nedeljo 12. novembra po maši projekcija videokasete štirje letni časi v Sloveniji, nato pa skup-no kosilo.

Slovensko planinsko društvo v Bariločah je s proslavo narodnega praznika 29. oktobra povežalo z li-kovno razstavo akad. slikarja Ivana Bukovca.

Sklep Srednješolskega tečaja ravn. Marko Bajuk je bil v soboto 18. no-vembra v Slovenski hiši. V šolskih prostorih so razredniki razdelili spri-čevala, v cerkvi Marije Pomagaj je bila zahvalna maša, sklepna priredi-tev, ki jo je vodil Tine Debeljak ml., pa v dvorani: nagovor ravnatelja lic. Albina Magistra, pozdrav dr. Antona Stresa in dr. Tarasa Kermaunerja, razdelitev nagrad (slovenske knjige)

najboljšim dijakom, zahvalna beseda v imenu abiturientov Janija Dobovška, recitacija Prešernovega Povodnega moža (1. letnik) in odlomka Sofoklejevega Kralja Ojdipa v režiji Frida Beznika in izvedbi abiturientov in za sklep petje Kremžarjeve Slovenije v svetu.

Spominska proslava ob 30-letnici smrti škofa dr. Gregorija Rožmana je bila v Slovenski hiši v Buenos Airesu na nedeljo Kristusa Kralja, 26. novembra 1989. Najprej je v cerkvi Marije Pomagaj vodil somaševanje dušnih pastirjev delegat dr. Alojzij Starc. Med mašo je pel mladinski zbor s Pristave pod vodstvom Anke Savelli-Gaser.

Proslavo v dvorani je začel lic. Milan Magister, pristavski mladinski zbor je zapel tri koroške pesmi. spominski govor je imel dr. Julij Savelli (objavili ga bomo v prihodnji številki DŽ), odrski prizor Proces proti procesu Aleša Gošarja so v režiji arh. Jureta Vombergarja predstavili Maks Borštnik, Lojze Lavrič in Tone Rode, za sklep pa je vsa dvorana zapela pesem na čast Kristusu Kralju. Sceno z veliko sliko škofa Rožmana in z napisom „Slovenski prerok — Gregor, škof ljubljanski“ je izdelal Stane Snoj. Za luči je skrbel Bogdan Magister, za zvok pa Mirko Vasle.

30-letnico cerkve Marije Kraljice v Slovenski vasi v Lanusu so proslavili v nedeljo 19. novembra. Ob 11.30 je vizitator jugoslovanske province misijonske družbe dr. Anton Stres blagoslovil novi križev pot, ki ga je

izdelal rezbar Ivan Bukovec, nato pa vodil somaševanje lazaristovskih soprobatov in slovenskih dušnih pastirjev.

Po maši je bila v župnijski dvorani akademija z nastopom pevskega zbora pod vodstvom Jožeta Omahne, priložnostna recitacija mladine in govor Ignacija Glinška. Po skupnem kosilu so bile v cerkvi še péte litnije in zahvalna pesem.

Rojaki v Mendozi so v nedeljo 29. oktobra povezali praznovanje Slovenskega dneva s praznovanjem narodnega praznika in dneva slovenske zastave. Po maši so na dvorišču Slovenskega doma ob zasajeni lipi izvedli program: nagovor društvenega predsednika inž. Jožeta Šmona in inž. agr. Janeza Grintala, nastop šolskih otrok, in pevskega zbora in daljša recitacijska točka, ki jo je pripravil Rudi Hirschegger, petje pa vodil prof. B. Bajuk.

Rojaki v Bariločah so slovenski narodni praznik imeli 29. oktobra na Trgu narodnostnih skupin z govorom Marjane Reven in pesmijo, v Planinskem stanu pa s slovenskim sporedom: recitacijo Andreja Arnška, govorom Aleksandra Žužka in Prešernovo Zdravljico. V salonu argentinske letalske družbe je za to priložnost imel likovno razstavo slikar Ivan Bukovec.

Sklepne prireditve naših osnovnih sobotnih šol so bile po naših šolah konec novembra ali prve dni decembra. Povsod so bile tudi Miklavževe prireditve.

SPREMEMBE V SLOVENSKEM NARODNEM ODBORU

Na letošnji proslavi narodnega praznika je bilo dano naslednje sporočilo:

„V preteklem letu so odšli iz vrst SNO v večnost kar 4 njegovi dolgoletni in zaslužni člani. To so bili: inž. Ladislav Bevc, dr. Tine Debeljak, ga. Danica Kanalc Petričkova in dr. Ludvik Puš. Izpraznjena mesta so klicala po dotoku novih moči, zato so bili po dogovoru med predstavniki strank v Slovenski narodni odbor imenovani naslednji rojaki v skupno politično predstavništvo slovenskih demokratov v zdomstvu: dr. Peter Klopčič iz Kanade, dr. Julij Savelli, dr. Katica Cukjati in g. Marjan Loboda iz Argentine.

Vsi navedeni so na imenovanja pristali in so tako od današnjega dne polnopravni člani SNO.“

Rudolf Smersu,
predsednik SNO

IZ SLOVENIJE

Prenovljeno zadrúžno cerkev sv. Križa na Rašici v župniji Šmartno pod Šmarno goro, ki je bila med zadnjo vojno popolnoma uničena in požgana, je blagoslovil nadškof šuštar 22. oktobra.

Karitas v ljubljanski nadškofiji. 7. oktobra je bila na nadškofijskem ordinariatu v Ljubljani seja škofijskega pastoralnega sveta, na kateri so

obravnavali vprašanje organizirane dobrotelne dejavnosti — Karitas v nadškofiji, česar doslej režim ni dovoljeval Cerkvi na Slovenskem. V imenu pripravljalne skupine je poročala zdravnica dr. Metka Klevišar.

Ljudski misijon v Beli krajini je bil od 20. do 29. okt. v vseh župnijah. 25 misijonarjev in domači duhovniki so bili s potekom in odzivom zadovoljni. Nagovorov in srečanj se je udeleževalo veliko ljudi. Prišli so tudi takšni, ki že desetletja niso prestopili cerkvenega praga. Novost misijona so bile okrogle mize, pogovori in posebne versko kulturne prireditve v dvoranh in drugih necerkvenih prostorih.

KJE JE KAJ

LETO 57

JANUAR 1990

OB NOVEM LETU	Vse dobre želje in blagoslove v Gospodovem letu 1990 (Alojzij Starec)	1
	Leto upanja in modrosti (Marko Kremžar) .	2
	O tistih učenjakih-trgovcih z Vzhoda; Be- tlehemiški gost (Vladimir Kos)	5
	Spoštljiv odnos do stvarstva (ob geslu Jane- za Pavla II. za svetovni dan miru)	6
	Novo leto 1950 v celici št. 134 (Jožko Kragelj)	7
ROŽMAN	Križa teža in plačilo (Stanislav Lenič, škof)	11
ZA NAŠE KRŠČANSKO ŽIVLJENJE	Verujem v Boga (Dieter Emeis)	14
	Čut za greh (po Štefanu Steinerju)	15
	Zvonjenje v bogoslužju (Lojze Kozar)	17
	Kako priti do zrele vesti (Alojzij Šuštar)	18
	Koristnost branja Svetega pisma (France Rozman)	20
DNEVNIK	In življenje teče naprej... (France Pernišek)	22
POGOVOR	Arh. J. Vombergar o poročanju naših mla- dih (Jože Škerbec in skupina mladih) ...	26
NAŠA VPRAŠANJA	Kako je pravzaprav? (Zorko Simčič)	32
	Domobranska grobišča (Mladina, Ljubljana)	34
	Za spravo (Z. Bajželj, Delo, Ljubljana) ...	35
	Spomin na zamolčane (Ivo Žajdela, Kat. glas)	36
OB DOGAJANJIH V SLOVENIJI	Izjava Komisije Pravičnost in mir (A. Stres)	38
	Slovenski narodni odbor ob pretresih v do- movini	40
	Vernost v Sloveniji narašča (Rudolf Smersu)	42
EVOLUCIONIZEM	Razvojna teorija — evolucionizem — (Alojzij Geržinič)	46
ZA DRUŽINO	Vzgoja za odpoved (Dietmar Rost)	49
	Arterioskleroza (Miloš Kralj, Mladika) ...	52
PODLISTEK	Odpusti mi, Nataša! (Sergej Kurdakov) ...	54
IZ KRONIKE	Med nami v Argentini	25, 60
	Iz Cerkve v Sloveniji	21, 45, 63

AÑO 57

ENERO 1990

Malo za šalo...

Raziskovalec živalskega obnašanja opazuje bele miši: hrano jim da šele potem, ko pritisnejo na stikalo zvonca. Po dveh dneh se miši že navadijo.

„Sijajno,“ reče ena od miši drugim, „ali ste videle? Ta človek je dresiran: vsakokrat, ko pritisnemo na zvonec, nam vrže v kletko sir.“

„Kaj praviš k temu, Magda? Vilko je včeraj padel pred mano na kolena, ko je prišel k nam,“ se hvali Tinca pred svojo prijateljico.

„Kaj pravim? Že večkrat sem ti rekla, da imate pri vas preveč izglajen parket.“

Strokovnjak za akupunkturo (zdravljenje z iglami) in kirurg se prepirata.

Prvi reče drugemu: „Vi ste navaden rezač.“

Ta pa mu odvrne: „Vi pa ljudi samo zbadate!“

„Že dvajset let sem poročen, pa z ženo nisem imel niti najmanjšega prepira.“

„Torej ste dobili idealno ženo!“

„Nasprotno: ona je dobila idealnega moža!“

Dekle s punkovsko pričesko nakupuje v blagovnici in, ko plača, reče prodajalcu:

„Ali lahko prinesem te reči zamenzat, če bodo mojim staršem všeč?“

Uvoženo od doma

Baza je spodaj. Tam navadno tudi ostane.

Ne bojmo se prihodnosti. Morda je sploh ne bo.

Ali veš, kakšen je idealen državljan? Tak, da ne vidi in ne sliši ter ne govori.

Šjo plačo, če boste z menoj zadovoljni.“

„To drži. Ampak kako naj bom zadovoljen z uslužbencem, ki zahteva višjo plačo?“

Svoboda tiska je krasna stvar: objaviš lahko vse, kar je dovoljeno.

Ali ima oblast, ki se drži na površju, kakšno težo?

Naši sovražniki so levo in desno. Ampak na srečo smo mi že zelo zadaj.

V jugoslovanskih nacionalnih razprtijah ne manjka podobnosti iz severnoameriške vojne: Sever je zmagal šele takrat, ko so zaprli rdeče v rezervate.

Ladje so jim potonile. Ostale so jim jahte.

Vse, česar nimamo, smo dosegli z velikimi odrekami.

Kdaj bomo prišli tako daleč, da bomo lahko šli naprej?

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga konzorcij (Slovensko dušno pastirstvo); urejuje uredniški odbor (Jože Škerbec) — Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. — Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877. — Tiska VILKO s. r. l., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. — KANADA: Ivan Marn, 131 A Treviway Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. — TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. — ITALIJA: GORICA, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. — AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1990: A 15.000.- in izdatki za pošto. drugod 27 USA dolarjev. DENARNA NAKAZILA NA NASLOV: Luis Starc, Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovvena (dr. Luis Starc). director: José Škerbec - Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90.877. — Talleres Gráficos "Vilko" S. R. L., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.